

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 47
Gruodis - October 4, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Nuo lapkričio 27 d. iki lapkričio 30 d. Lietuvoje lankėsi Vokietijos Bundestago ryšių su Baltijos šalimis grupės pirmininkas baronas Wolfgang von Stetten. Tai buvo pirmas jo vizitas Lietuvoje po naujųjų parlamento rinkimų Vokietijoje. Svečias susitiko su Seimo frakcijų - Centro, LDDP ir socialdemokratų - atstovais, pusryčiaavo su Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininku Vytautu Dudėnu. Vėliau svečias dalyvavo Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) suvažiavime.

- Europos Komisijos paskelbtos išvados buvo viena iš pagrindinių temų, kurias Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas lapkričio 26 d. Briuselyje aptarė su Europos Sąjungos užsienio ryšių komisarui Hans van den Broek. Susitikime pažymėta, kad Lietuva liko iš esmės patenkinta Europos Komisijos atliktą šalies pažangos apžvalgą, tačiau tikėjosi palankesnių išvadų. Tai buvo pirmas Lietuvos diplomatinio vadovo ir šio Europos Komisijos nario susitikimas po to, kai lapkričio pradžioje buvo paskelbtos išvados, kuriose derybas su Latvija siūloma pradėti jau kitų metų pabaigoje, o Lietuvos ir Slovakijos perspektyvos apibūdinamos gana miglotai. Kalbant apie pastarąsias dvi šalis Europos Komisijos išvadose nenurodoma data, kada galėtų prasidėti derybos su šiomis valstybėmis.

- Šio Seimo kadencija jau įpusėjo. Prieš dvejus metus parlamentarai susirinko į pirmąjį savo posėdį. Ta proga pradėdamas lapkričio 26 d. plenarinį posėdį parlamentarams pasveikino Seimo Pirmininko pirmininkas pavaduotojas Andrius Kubilius. Atminimui Seimo nariai gavo po knygą "Lietuva medaliuose. XVI a. - XX a.". Įpusėjome šio Seimo laiką. Padarėme naudingų darbų, sustiprinome savo valstybę. Dar padarykime antra tiek, ir Lietuva keisis", tokie Seimo Pirmininko Vytauto Landsbergio linkėjimai buvo įdėti parlamentarams dovanotoje knygoje.

- Lietuva prisijungė prie Europos Sąjungos pareiškimo, kuriuo smerkiamas žymios Rusijos politikės Galinos Starovoitovos nužudymas ir reikiama viltis, kad jos žudikai greitai stos prieš teisną. "Valstybės Dūmos deputatė G. Starovoitova visada siekė taikos ir buvo žmogiško orumo advokatė", pažymima lapkričio 26 d. Briuselyje paskelbtame pareiškime.

- Antihitlerinės koalicijos pusėje kovoję Antrojo pasaulinio karo dalyviai padėjo Seimo Pirmininkui Vytautui Landsbergiui už tai, kad jis pagerbė 16-osios lietuviškos šaulių divizijos karių atminimą. Praėjusią savaitę lankydamasis Rusijos Oriolo srityje, parlamento vadovas nuvyko į Aleksejevkos kaimą prisiminti lietuvių kovojusių ir žuvusių čia Antrojo pasaulinio karo metais. Prie paminklinio akmens, kadaise atvežto iš Lietuvos, jis padėjo vainiką.

LIETUVOS KARIUOMENEI 80 METŲ

Paskaita,
skaityta
Canberroje
1998.11.22
Kariuomenės
šventės minėjime

Šiandien švenčiame kariuomenės šventę. Jau praėjo aštuoniasdešimt metų nuo Lietuvos Kariuomenės įsteigimo. Po pirmojo pasaulinio karo Lietuva pakilo kaip tas aitvaras iš sudėgusios triobos. Viską reikėjo pradėti iš naujo. Po 50 metų okupacijos Lietuva vėl keliiasi. Sunkiai, bet keliiasi. Padėtis visai kitokia negu po pirmojo pasaulinio karo. Iš vienos pusės žiūrint, yra kur kas lengviau. Yra daug išsilavinusių žmonių visose srityse, įskaitant ir karininkų mokslus. Iš kitos pusės, yra daug sunkiau, nes daug ydingų sovietinių papročių Lietuvoje yra jau įsisenėjusių ir įsitvirtinusių.

Atrodo, kad dabar dauguma supranta, kad Lietuvos gerbiui būtina įstoti į NATO, kad bendros gynybos skraistė apsaugotų ir Lietuvą. Tam tikslui pasiekti reikia atitinkamai reformuoti kariuomenę ir jos vadovybę. Ką Lietuva turi ir kokias reformas reikia atlikti, kad pasiektų šį visų rimtų Lietuvos politikų remiamą tikslą?

Pirmiausia bandysiu aptarti, kokio kariuomenės vado reikėtų Lietuvai, o tada noriu pakalbėti, kam tas kariuomenės vadas vadovautų, kokias karines pajėgas Lietuva turi šiandien. Šioje antroje dalyje naudosisi medžiagą iš Šiaurės Atlanto Asamblėjos ateinančios konferencijos dokumentų, ypač iš raportu, paruošto Bill Rompkey (Kanada) ir Jan Hoekma (Olandija). Šis raportas pavadintas "Europos saugumas: baltiečių įnašas" (European Security: the Baltic Contribution). Kai kuriuos skaičius pakeisiu naujausia, patikima informacija, gauta iš Lietuvos kelių paskutinių savaitžių bėgyje.

Kariuomenės vadas šiandien ir ateityje

Lietuvos buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai pakartotinai apgailestavo, kad tapo atleistas Švietimo ministras profesorius Zigmas Zinkevičius. Kanados "Tėviškės Žiburiai" rugsėjo 1-ą dieną išspausdino pasikalbėjimą su Zinkevičiumi. Cituoją ištrauką šiek tiek trumpindamas:

Dr. Algimantas Kabaila

Penkiasdešimties metų okupacijos palikimas [...] negali išnykti be pėdsakų, su juo dar ilgai teks kovoti. Juk Lietuva, skirtingai negu mūsų bendro likimo šalys Latvija ir Estija, turėjo labai stiprią lietuvišką komunistų partiją, [tuo tarpu] Latvijoje ir Estijoje kompartijos buvo labiau rusiškos. Tai mums praverė Atgimimo metu. Tačiau dabar [mes] dėl to turime daug vargo. Negalėdami viešai pripažinti bolševikinių idėjų, buvę komunistai lietuviai dabar "išpažįsta" kosmopolitinę ideologiją, kuri jiems labiau prie širdies negu tautinė lietuviškoji. (Citatos pabaiga)

Labai gražiai ir trumpai pateikta mintis, liečianti visas besiformuojančios Lietuvos sritis. Išties ir Atgimimas, ir jį vedantis Sąjūdis perėjo kelias stadijas. Gal verta prisiminti, kad Sąjūdis prasidėjo Gorbachiovo "persitvarkymo" priedangoje ir pradžioje net vadinosi "Persitvarkymo Sąjūdžiu". Niekas negalėjo žinoti, kokia kryptimi vystysis Sovietų represinės vidaus politika, kuri nuo pat "proletariato diktatūros" įsikūnijimo terorizavo savo gyventojus. Nuo galimo terorizmo reikėjo kaip nors bandyti apsaugoti, tad "persitvarkymas" buvo naudingas sloganas. Po kurio laiko tas nereikalingas priedas buvo numestas šiukšlių dėžėn ir Sąjūdis išėjo į viešumą su savo tikroju vardu - Sąjūdis. Kas naudinga vienu metu, gali pasidaryti nereikalingas balastas kitu.

Kuriant Lietuvos kariuomenę, daug kas buvo daroma pagal sovietiską pavyzdį. Ir tai visai suprantama, nes atsikūrusioms karinėms pajėgoms vadovavo sovietų paruošti karininkai, kurie vakarietiškos patirties veik visai neturėjo. Sovietinis "rojus" buvo atsivėręs geležine uždanga kaip tik dėl to, kad sovietiniai piliečiai nematytų, kas vyksta kitur. Sovietinė sistema tegali gyvuoti patamsėje, iš kurios negalima matyti likusio pasaulio.

Atrodo, kad kuriantis kariuomenei buvo naudinga, jog buvo gana daug lietuvių karininkų, nors ir su sovietiniu išsilavinimu, su patirtimi. Dabar betgi ta sovietinė patirtis gali būti dideliu stabdžiu modernizuojant karines pajėgas pagal vakarietišką modelį. Tad pasikeitimai aukštas pareigas einančiame personale neišvengiami. Be to, tokie pasikeitimai yra išvis

pageidautinas reiškinys, lygiai taip, kaip pasikeitimai vyriausybėje, kuri normaliai keičiama rinkimų pasėkoje. Teko atsitiktinai sužinoti, kad Lietuvoje ruošiamasi keisti kariuomenės vadą. Tai geras pavyzdys, kad reformuojant kariuomenę, reikia keisti ir dalį jos vadovybės. Dabartinis Kariuomenės vadu yra generolas leitenantas J. Andriškevičius. Kas jis toks, kokia jo patirtis?

J. Andriškevičius gimė 1944 m. Anykščių apylinkėse. Anykščių vidurinę mokyklą baigė 1963 m. 1967 m. jis baigė Kirovo vardo karo mokyklą Leningrade, 1967-1973 m. tarnavo Sovietų kariuomenės daliniuose okupuotoje rytų Vokietijoje.

1973-1976 m. tarnavo "kariniu patarėju" marksistų valdomoje Etiopijoje. 1984-1990 m. buvo karinės katedros viršininku Vilniaus Universitete. Atrodo, kad 1991 m. Lietuvos kariuomenės kūrime jis praktiškai nedalyvavo. 1992 m. tapo Krašto apsaugos mokyklos viršininku. Sovietų Armijoje jis išsitaravo iki pulkininko laipsnio, kurį gavo 1984 m. 1993 metų pabaigoje Prezidentas A. Brazauskas paskyrė jį Lietuvos kariuomenės vadu, gi 1993 m. jam suteiktas brigados generolo laipsnis, vėliau generolo leitenanto laipsnis.

Koks kandidatas tikėtų būti naujuoju kariuomenės vadu? Be abejo, svarbiausias reikalavimas - tai nedviprasmiškas lietuviškas patriotizmas ir ne tik lojalumas, bet ir meilė Lietuvai. Kadangi kandidatai bus turėję kokį nors sovietinį karinį išsilavinimą, svarbu, kad jie būtų pakankamai jauni, kad sugebėtų mokytis naujų vakarietiškų metodų. Žinoma, tokios aukštos pozicijos niekas negali pasiekti jaunystėje. Būtų visai keista matyti, sakym, 35 ar 40 metų amžiaus asmenį tokioje pozicijoje. Bet jis neturėtų būti ir vyresnis kaip 50 metų. Kariuomenės vadas būtinai turėtų gerai mokėti bent vieną iš NATO pagrindinių kalbų, t. y. anglų, vokiečių ar prancūzų. Jis turėtų būti studijavęs kokioje nors vakarų šalyje. Aišku, svarbu, kad būtų tinkamos išvaizdos ir tinkamai geros sveikatos. Taip pat reikia prisiminti, kad kariuomenės vadai dažniausiai turi šeimas - tinkamo vedusio kandidato žmona turėtų reprezentuoti Lietuvą, ne kuri nors kitą kraštą.

Žinoma, jei kandidatas į tą aukštą postą yra vedęs rusę, tas

(nukelta į 2 psl.)

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS KARIUOMENĖS MINĖJIMAS WASHINGTONE, D.C.

Lapkričio 18 d. vieno iš seniausių karinių fortų (Fort Myer) Karininkų klube iškilmingai paminėtas Lietuvos Kariuomenės 80-čio jubiliejus. Ta proga Lietuvos ambasada surengė ypatingai sėkmingą diplomatinį priėmimą, į kurį atvyko daugiau kaip 300 svečių. Priėmimo sveikinimo kalbą pasakė JAV Armijos sekretorius Robert Louis Caldera, Gynybos pasekretoriaus pavaduotoja dr. Delores Etter, JAV Karinio jūrų laivyno vado pavaduotojas admirolas Donald Pilling, Karinių oro pajėgų departamento vadovybė, daug kitų aukštų Pentagono, Valstybės departamento, Kongreso pareigūnų, Washingtono akredituoti gynybos

atašė, kiti užsienio valstybių diplomatai. Į priėmimą atvyko Pennsylvania Tautinės gvardijos, su kuria Lietuvos kariuomenė palaiko ypatingai glaudžius ryšius, delegacija, vadovaujama jos vado pavaduotojo brigados generolo Eugene Klynoot. Renginio metu buvo puiki galimybė atkreipti Amerikos bei kitų valstybių aukštų pareigūnų dėmesį į Lietuvos pastangas, siekiant NATO narys-tės, praktinį Lietuvos kariuomenės indėlį į taikos ir saugumo užtikrinimą.

Fort Myer forte Arlingtone yra įsikūrusi trečioji JAV Pėstininkų divizija, kuriai pavesta rūpintis Arlingtono kapinėmis.

Lietuvos karo atašė majoras V. Serapinas, JAV Armijos sekretorius Robert Louis Caldera ir Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Sakalauskas
V. Kelerienės nuotr.

SPAUDOS PRANEŠIMAS

Lapkričio 19 d. Washingtono, Nacionaliniame Moterų Meno muziejuje (National Museum of the Women in the Arts), įvyko Lietuvos dailininkių Stefanijs Katkevičienės, Dalios Kasčiūnaitės ir JAV dirbančios lietuvių kilmės dailininkės Marijos Strasevičios darbų pristatymas. Ryšiai su šiuo žinomu JAV muziejumi, kurio kolekcija talpina įvairių pasaulio šalių moterų dailininkių darbus nuo XVII amžiaus, užsimezgė prieš pusmetį, Lietuvos Respublikos kultūros ministro Sauliaus Šaltenio lankymosi JAV metu. Jau tuomet muziejaus ikūrėja p. Wilhelmina Cole Holladay labai šil-tai priėmė pasiūlymą bendradarbiauti su kūrybingomis Lie-

tuvos moterimis.

Pristatyme dalyvavo Lietuvos Ambasados, JAV Lietuvių Bendruomenės, o taip pat įvairių JAV meno ir kultūros organizacijų atstovai.

Susitikimo metu Ambasadorius S. Sakalauskas Lietuvos Vyriausybės vardu perdavė muziejui dailininkės Stefanijs Katkevičienės paveikslą "Virginių portretas". Kiti Lietuvos dailininkių darbai bus eksponuojami dar keletą savaitžių muziejuje, o S. Katkevičienės darbas liks šio muziejaus pastovioje ekspozicijoje. Tikimasi, kad ir ateityje muziejus liks atviras Lietuvos moterų menininkių darbams.

Paruošė Adrija Henley

KONSERVATORIAI PARODĖ "POLITINĘ BRANDĄ", NUVILDAMI ŽINIASKLAIDŲ DĖL VIDAUS RIETYNIŲ

Tėvynės sąjungos (TS) suvažiavimas įrodė partijos politinę brandą valstybės darbui, o ne "tarpusavio rietynams", lapkričio 28 d. pareiškė konservatorių lyderis Vytautas Landsbergis. Vėlyvą vakarą kalbėdamas spaudos brifinge, jis teigė "apvylęs" žiniasklaidą, kuri tikėjosi įvyksiant "kažko ypatingo". "TS vadovybė, puikiai suprasdama, kokios yra augimo problemos, skirtingų nuomonių reikšmės momentai ir kokia yra TS atsakomybė laikant rankose kartu su krikščionimis demokratais valstybės vairo, iš anksto sakė, kad neturėtų įvykti kas nors tokio, kas teiktų peno žurnalistikai ir šiaip jau įdomių istorijų skaitytojams", spaudos brifinge sakė V. Landsbergis. Pasak jo, III konservatorių suvažiavimas vyko "su naudingais įstatų pakoregavimais, su programos atnaujinimu, kai kurių naujų elementų išryškinimu". "Jame vyravo konstruktyvi darbinga nuotai-

ka, ir, manau, kad jis įrodo mūsų partijos solidumą ir rimtą nusiteikimą valstybės darbui, o ne kokioms nors tarpusavio rietynoms, ko buvo laukiama", sakė V. Landsbergis. Suvažiavime V. Landsbergis buvo perrinktas TS pirmininku, premjeras Gediminas Vagnorius - TS valdybos vadovu. Taip pat patvirtinti trys partijos pirmininko pavaduotojai, išrinkta TS valdyba ir Peržiūros komitetas. Diskusijoje dėl partijos įstatų pataisymo suvažiavimo vedėjai užkirtė kelią frakcijos Seime nariui Vidmantui Žiemeliui pateikti alternatyvių pataisų, kurios, Seimo nario teigimu, sustiprintų partijos politinės tarybos vaidmenį ir demokratizuotų TS valdybos rinkimus. Konservatorių dėmesio nesulaukė 60-ies delegatų vardu perskaitytas pareiškimas, kuriuo TS lyderis V. Landsbergis buvo raginamas paskelbti neeilinį

(nukelta į 7 psl.)

Vilnius

V. Kapočiaus nuotr.

LIETUVOS KARIUOMENEI 80 METŲ

(atkelta iš 1 psl.)

faktas neturėtų jo savaime diskvalifikuoti. Antra vertus, negalima užmiršti, kad žmonės turi šeimos ryšius – tėvus, brolius, seseris ir t. t. Jei šie šeimos nariai gyvena ne Lietuvoje, gali susidaryti įvairiausių komplikacijų, kurios yra savaime suprantamos ir apie jas čia ne vieta kalbėti.

Be abejo, kandidatų Lietuvos Kariuomenėje tikrai yra, reikia tik pasirinkti tinkamą. Pagal Lietuvos santvarką, kariuomenės vadą skiria Lietuvos Respublikos Prezidentas su Seimo pritarimu. Reikia tikėtis, kad Prezidentas Adamkus pasitars su valdančiosios koalicijos Seimo nariais ir suras tinkamą kandidatą, priimtina ir Prezidentui, ir Seimui. Būtų tragiška, jei išsiliėtų į viešumą ginčai dėl šio Lietuvai svarbaus karininko paskyrimo.

Kokioms karinėms pajėgoms vadovaus kariuomenės vadas?

Paskutiniu laiku Šiaurės Atlanto Asamblėja nuolat svarstė Estijos, Latvijos ir Lietuvos padėtį. 1998 metų birželio mėnesį komitetas Šiaurės Saugumo Reikalams (Sub-Committee on Northern Security Issues) lankėsi visuose trijuose Baltijos kraštuose. Komiteto narių žodžiais, dėl puikios organizacijos ir aukščiausios kokybės paaiškinimų, ši faktų ieškanti kelionė buvo labai sėkminga ir iš jos gauta daug paskutinių informacijų.

Jau anksčiau minėti autoriai teigia, kad į Baltijos valstybes nereikia žiūrėti, kaip į papildomą krovinį ir riziką Europai. Visai priešingai – Baltijos šalys nori ir gali prisidėti prie Europos saugumo. Jos nori ir gali dirbti jų srities stabilumui sutvirtinti. Šiam tikslui pasiekti NATO buvo ir lieka pagrindinė organizacija, kuri kartu su JAV-omis gali užtikrinti taiką ir stabilumą Šiaurės Europos kraštuose.

Kalbant apie Lietuvą, verta pastebėti, kad Lietuvos politinėje santvarkoje svarbiausios valstybės institucijos yra Seimas ir Prezidentas. Seimas renkamas keturiems metams, gi Prezidentas – penkiems. Jis yra valstybės vadovas, tad ir vyriausias karinių pajėgų vadas. Vyriausybė yra aukščiausias valdymo organas. Ji sudaroma iš Ministro Pirmininko, kuris yra paskiriamas ir atleidžiamas pagal Seimo rekomendavimą, bei ministrų, kurie yra rekomenduojami Ministro Pirmininko ir skiriami Respublikos Prezidento.

Gera ekonominė padėtis yra vienas iš esminių reikalavimų kariuomenės tobulinimui. Šiuo metu Lietuvos ekonomika stiprėja. Statistikos departamento duomenimis, 1997 metų bendras vidaus produktas (BVP, arba General National Product – GNP) paauugo 5.7%, gi 1998–2000 m. numatoma, kad jis dar augs 6.6% per metus. 1997 m. infliacija buvo 8.4%, nedarbingumas 5.9%.

Kitas pozityvus reiškinys yra užsienio tiesioginių investicijų (UTI, arba Foreign Direct Investments – FDI) augimas. 1997 m. UTI Lietuvoje padvigubėjo. 1998–1999 metams UTI numatomos 2 bilijonai JAV dolerių.

Po Nepriklausomybės atgavimo Lietuva pradėjo atkurti savo ginkluotą pajėgą. Šiemet Lietuvos gynybos biudžetas padvigubėjo ir pasiekė 1.5% BVP (bendro vidaus produkto). Numatoma, kad

2000-aisiais metais jis pasiekis 2%, gi 2005-aisiais – 2.5%.

Šiuo metu Lietuvos karinėse pajėgose tarnauja apie 9,200 žmonių: sausumos kariuomenėje – 6,450, oro pajėgose – 820, jūrų pajėgose – 550, civilių – 1,370. Iš viso – 9,190.

Parengties stovio strateginis rezervas susideda iš Savanorių karinės tarnybos: kariai-savanoriai – 9,800, etatiniai karininkai ir puskarininkai – 1,800. Tad iš viso parengties stovyje esančio rezervu yra 11,600 karių.

Siekiant užtikrinti geriausią vadovybę ir jos testinumą kitiško pavojaus atveju, Lietuva padalinta į tris gynybos regionus. Ši struktūra užtikrina, kad Lietuvos kariuomenė galėtų sėkmingai bendradarbiauti su NATO pajėgomis.

Pradėtos įvairios kariuomenės reformos: Karo Akademijos ir Medicinos aprūpinimo, kuris anksčiau, pagal sovietinį modelį, išvis neegzistavo. Ruošiamas naujas įstatymas šaukimui į privalomą karinę tarny-

Vilniaus Karo akademijos kariūnai pietauja

V. Kapočiaus nuotr.

Kas jūs, profesoriau Gintautai? Valstietis (1)

Jonas Norvaiša

Jonas A. Patriubavičius

Neįtikėtina istorija, kaip KGB agentui Jonui Gintautui grupė draugų padovanojo partizanų dvarą (jame 1948 m. buvo nušautas jo savininkas) ir kaip teisėsaugos institucijos mulkino teisėtus to dvaro paveldėtojus.

Lietuvos skrajojantis olandas

Profesoriaus Jono Gintauto gyvenimo istorija tokia įdomi, paslaptinga ir neįprasta, kad būtų galima pastatyti kelis filmus mūsų laikų didvyrio tema. Tai labai aktyvus, tarsi koks skrajojantis olandas, be to, vienu metu galįs būti keliose vietose ir keliuose asmenyse žmogus. Jei kas imtųsi kurti tokį filmą, jo motto galėtų būti: lietuvis niekada niekur neprapuola, nes, kaip sakė žinomas sovietinis lietuvių poetas, jis renkasi gyvenimą.

Neslėpsime, kad straipsnio antraštės klausimą pasiskolinome iš Romualdo Grigo straipsnio "Kas jūs iš tikrųjų esate, profesoriau Gintautai?", spausdinto "Lietuvos aide" 1992 09 25. Op. R. Grigą, matyt, taip paklausti įkvėpė filmas apie žinomą sovietų šnipą "Kas jūs, daktare Sorge?" Iš anksto pasakysime, kad p. R. Grigas turi teisę tokį klausimą užduoti – kaip ir kiti žymūs Lietuvos žmonės, kuriuos likimas suvedė su Jonu Gintautu: Jurgis Vilemas, Pranas Kūris, Antanas Jasaitis, Frankas (Rimvydas) Šilbajoris, Albertas Pečiukėnas, Sabina Sirtautaitė, Antanas Glemža, Rita Raziulytė ir daug kitų. Taip pat p. J. V. Vankevičius, kurio dvarą Trakų rajono Grinapolio kaime įsigijo JAV gyvenantis profesorius. Kai kas sako, kad jis ten norėjo auginti tulpes, nes pats buvo "Tulpė".

Profesorius Jonas Gintautas gimė 1938 m. Raseinių rajono Justinavos kaime. Taigi dvejus metus buvo Lietuvos Respublikos pilietis. Šį faktą reikia gerai įsidėmėti, nes tai jam vėliau labai padėjo. Tada jo pavardė buvo

Širšinas ar Širšinaitis, tik paskui jis ją pakeitė. Kada ir kodėl, nepavyko sužinoti, bet kai studijavo Maskvos 2-jame Lenino pedagoginiame institute logopediją, jau buvo Gintautas. Prieš tai p. Gintautas mokėsi Šiaulių pedagoginiame institute. Kaip 1992 08 04 "Lietuvos aide" rašė P. Varanuskas, KGB užverbavo Gintautą, kai jis mokėsi Šiauliuose, ir pasiuntė tobulintis ir šnipinėti į Maskvą. Ten p. Gintautas artimai bendravo su minėtais dabar įžymiais Lietuvos žmonėmis ir juos skundė KGB. 1992 09 04 "Lietuvos aidas" išspausdino Jono Gintauto atsiliepimą į minėtą P. Varanauko straipsnį, kaltinimus bendradarbiavimu su KGB jis paneigė.

Kaip p. Gintautas įsigijo svetimą dvarą

1989 m. Jonas Gintautas paprašė, kad Lietuvos SSR ministras pirmininkas Vytautas Sakalauskas ir KGB pirmininkas Eimantas Eismuntas tarpininkautų dėl 50 ha žemės skyrimo valstiečio ūkiui steigti. Matyt, Eismuntas paprašė Vytauto Sakalausko, o šis žemės ūkio ministro J. Jagmino, kad J. Gintautui padėtų gauti dvarą. Trakų rajono vykdamosis komitetas 1989 m. spalio 19 d. priėmė sprendimą Nr. 173 skirti J. Gintautui valstiečio ūkiui steigti 48,1 ha žemės. Be to, perdavė neatlyginatinai Bagdanonių kultūros namus klinikai steigti.

Valstybinis žemės nuosavybės aktas J. Gintautui išduotas 1989 m. lapkričio 17 d. Jame parašyta, kad žemė suteikta žemės ūkio produktams gaminti, negali būti panaudota ne žemės produktų gamybai, žemę reikia naudoti racionaliai.

Taigi JAV gyvenantis profesorius panorė tapti valstiečiu, grįžti į kaimo idiliją, iš kurios buvo išėjęs į pasaulio piliečius. Ir lyg pasakų lydekai įsakius per kelias savaites gavo svetimą dvarą. Kaip rašo savo pareiškime Seimo kontrolieriams teisėtas šios žemės paveldėtojas J. V. Vankevičius, Kontrolės departamente pas p. Joną Sakalinį matęs dokumentą, vėliau perduotą Generalinei prokuratūrai.

ba. Palaipsniui ruošiamasi įvesti karinio personalo menedžmento sistemą, karinę policiją, centralizuotą savanorių pajėgų apmokymą bei integravimą į bendras karines pajėgas.

Taip pat gerinama ginkluotė. JAV-jos pažadėjo duoti apie 40,000 M14 šautuvų ir kelis milijonus šovinių. Tas taiklus automatinis šautuvas duodamas Lietuvai dykai. Keista, kad ne visi tuo džiaugiasi ir labai nedaug kas parodo už tai kokį nors dėkingumą.

Labiausiai šiuo metu Lietuvai reikia priešlėktuvinės gynybos pabūklų, prieštankinių prieklių, ryšių bei elektronikos priemonių, radijo aparatų, faksų, kompiuterių, spausdintuvų ir panašios aparatus.

Daug dėmesio teikiama bendradarbiavimui su NATO. Tam tikslui kariai mokomi anglų kalbos. Lietuva perka ryšių priemones iš JAV-jų. Tam tikslui naudojama Varšuvos iniciatyvos fondo bei savos lėšos.

Nepriklausomybės atgavimo metu daugiau nei 90% Lietuvos užsienio prekybos buvo su Rusija. Dabar su Rusija prekybos beliko tik 20-25%. Tad Lietuva žengia lauk iš liūno ir reikia vil-tis, kad tiek ekonomikoje, tiek gynyboje Lietuva pasieks Vakarų Europos lygį.

Šiame pareiškime LSSR KGB šefas E. Eismuntas prašo Sakalausko, kad šis rastų galimybę išskirti žemės Jonui Gintautui. Vėliau dėl šio korupcijos fakto p. J. V. Vankevičius skundėsi prokurorui Artūriui Paulauskui. Šis, peržiūrėjęs dokumentus, netiesiogiai pripažino korupcijos faktą: Gintautas turi aukštą globėjų. "Mes nieko nelaimėsime", – sakė J. V. Vankevičiui p. Paulauskas, vėliau per plauką netapęs Prezidentu. Įdomi detalė: profesorius Jonas Gintautas Artūro Paulausko rinkimų kampanijai skyrė 50 tūkst. litų. Taigi J. Gintautas elgėsi taip, kaip nuskriaustam J. V. Vankevičiui užuominomis pareiškė generalinis prokuroras A. Paulauskas: kad galėtum gauti, ko panorėsi, reikia turėti aukštą globėjų. Štai čia galėtume paklausti: "Kas jūs esate, profesoriau Gintautai, kad galite turėti tokių aukštą globėjų?"

Dvaro istorija

J. V. Vankevičiaus senelis, motinos tėvas, Boleslovas Karčiauskas 1936 m. Trakų apskrities Semeliškių valsčiaus Grinapolio kaime pirkė 43,43 ha žemės sklypą su visais pastatais. 1945 m. šeima, sužinojusi, kad yra įtraukta į tremiamųjų sąrašus, pasitraukė iš namų, kuri laiką slapstėsi, bet vėliau grįžo namo. Per sodyboje kilusį susišaudymą su enkavedistais žuvo Boleslovas Karčiauskas. Vėliau jo sūnus Leonas žuvo partizanaudamas.

Tai buvo sodybų tuštėjimo metai. Dabartiniai laikai dar neturi pavadinimo: nepriklausomoje Lietuvoje partizanų sodyba atitenka JAV gyvenančiam profesorui, intensyviai bendradarbiavusiam su KGB. Tokia neteisybė primena sribų siautėjimo metus, kai šie iš partizanų namų vežėsi vestuvines lovas ir jose pradėjo savo vaikus.

1989 m. rugpjūčio 25 d. teisėta šio ūkio paveldėtoja E. Vankevičienė Trakų rajono valdybai parašė pareiškimą, kad nori atsiimti savo žemę ir steigti valstiečių ūkį. Tą pačią dieną buvo

(nukelta į 4 psl.)

Baltų vienybės dienai

Silvestras Gaižiūnas

Latvių nacionalinio atgimimo poetas Frycis Bryvzemniekas XIX a. antroje pusėje ne kartą apdainavo upę, kuri, pradėjusi savo sraunį tėkmę Žemaitijoje, baigia Kuršę ties Ventspiliu. Tai – Venta, upė, latvių romantinės poezijos dėka tapusi dviejų baltų tautų bendrumo simboliu. Vieta, kurioje Venta palieka Žemaitiją ir pradeda kelią Kuršu, yra viena gražiausių visame Lietuvos ir Latvijos pasienyje. Ten, kur susitinka ne tik du etnografiniai kraštai ir dvi valstybės, bet ir dvi upės Venta ir Vadakstis, plyti plačios lankos, apsuptos jaukių miškelių ir senų ažuolų. Kadaise čia, Ventos ir Vadaksties santakoje, vykdavo įspūdingi turgūs, į kuriuos suplaukdavo minios latvių ir žemaičių. Ši turgų prie Ventos plačiai ir vaizdingai aprašė latvių literatūros kla-

sikas J. Janševskis. Jo keturių tomų romano "Gimtinė" ir dvi-tomio romano "Bandavoje" veiksmas rutuliojasi daugiausia Lietuvos ir Latvijos pasienyje, kurio gyventojai abipus sienos būdami giminingi, bet kartu ir gan skirtingi (kol katalikai lietuviai meldžiasi, liuteronai latviai užia Mažeikių užiegoje), iš esmės nekonfliktuoja, maža to, suvokia baltišką vienybės svarbą...

Kaip J. Janševskio ir kitų latvių klasikų kelta baltų vienybės idėja šiandien atsispindi abiejų tautų santykiuose? Prieš dešimtmetį skaitydamas rašytojo romanus ir klaidžiodamas jo aprašytomis vietomis, ieškojau jo herojų atšvaitų XX a. pabaigoj, rašiau pasienio dienoraštį, kuris turėtų tapti knygos apie

(nukelta į 4 psl.)

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE-RA A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAIS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS
66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282 / 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
GAUSI PARODŲ SALE -

†
KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra

Kas šaukė, o kas laukė

Kiekvienais metais primenamas dykumoje šaukęs balsas. Žinome, kad tai buvo balsas Jono Krikštytojo, šaukusio prieš išeinant Kristui į viešumą. Joną Krikštytoją kiekvienais metais primena Bažnyčia Advento sekmadienių evangelijose.

Viešumai reikėjo priminti pranašo Izaio raginimą taisyti kelią Viešpačiui, daryti jo takus tiesius. Jonas Krikštytojas nurodė labai aiškiai ir konkrečiai, kaip tuos kelius lyginti. Jis šaukė: "Kas turi dvi jupas, tegul duoda neturinčiam... Kas turi ko valgyti, taip pat tedaro... Nereikalaukite nieko daugiau, kas jums nustatyta... Nedarykite prievartos, neskriausite".

Tai balsas, kuris ir šiandien tebeaidi dykumoje. Tik kas yra toji dykuma? Dykuma yra nualusi žemė. Ji skurdžiai teisduoda želmenį. Tik vietomis auga šukščios piktžolės. Tačiau nualusi ir perdžiūvusi gali būti ne tik dykuma. Dykyne gali pavirsti ir žmogaus dvasia. Tai yra dvasia žmogaus, įsisupusio į kelias jupas, kaip mini Jonas Krikštytojas, kai kitas yra nuogas. Tai dvasia persisotinusio, kai artimas yra alkanas ir badauja. Tai plėšri dvasia, kuri prievarta išlupa ir su skriauda užvaldo tai, kas kitam priklauso. Tai dykuma žmogaus dvasioje. Ji labiausiai užstoja kelią krikščionybei gyvenime prasiskleisti.

Krikščionybė yra gyvos dvasios, meilės, gerų darbų religija. Niekas iki Kristaus atėjimo nemokė mylėti savo priešo ir daryti gera tiems, "kurie jūsų nekenčia". Neapykanta ir kerštas griežtai pasmerkti. Kur būtų galima rasti griežtesni žodžiai už Jono apaštalo: "Kiekvienas, kuris nekenčia savo brolio, yra žmogžudys".

Įsakyta ir reikalaujama nepakęsti netiesos ir pikto, bet užginta nekęsti žmogaus – savo artimo. Artimas yra ne tik kokis saviškis, giminė, tautietis, bet kiekvienas žmogus, juo labiau, jei jis alksta, šla ar kenčia. Meilė reikalauja pridengti, pasotinti, padėti.

Krikščionybė yra daug padariusi ir tebedaro tokiam žmoniškumui įgyvendinti. Jos įtakoje ir globoje tebesilaiko labdarė ir gailėstingi darbai. Yra sušvelnėję daugelio žmonių santykiai, palyginus su anais laikais. Ir vis dėlto krikščionybė tebestovi prie dykumos pakraščio. Stovi ir šaukia.

Žmonės tebesidangsto krūvom jupų, kai kiti nuogi. Jie tebelėbauja, kai kiti alksta. Vieni kitus tebeskriaudžia ir prievartauja. Taip daro ir nemaža krikščionių: yra perdėtai susirūpinę, ką jie valgs ir ką gers... Iš čia nesėkmė perkeisti gyvenimą pagal Evangelijos dvasią. Dėl nesėkmės kalta ne krikščionybė, bet krikščionys, kurie krikščionybės nevykdo.

Kristaus antrasis atėjimas, kurį Adventas taip pat primena, pasaulio pabaigoje dar kartą atsilieps dykumoje šaukusiu balsu: "Aš buvau išalkęs, ir jūs manęs nepavalgydinote... Buvau nuogas ir nepridengėte... kalėjime bei ligoje, ir neaplinkėte". Negi bus galima savo pasiteisinimui iškelti mūsų dienų pastangas: štai, rūpinomės, siuntėme patarimus ir lėšas, žudėme, kad tų alkanųjų ir nuogalių mažiau gimtų pasaulyje, kad nebereikėtų mums patiems dalytis dviem jupom nei dviem duonos kąsniais...

Žmogui dieviškoji garbė nepriklauso, bet ir Dievą garbindamas, žmogus, kaip kūriny, savo Kūrėjo garbės padidinti negali. Negali nė sumažinti negarbindamas, kad ir rašytų Dievo vardą mažąja raide...

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 18

Tad galiausiai nuleidę kainą 1995 metais Tabor Farmą pardavėme. Naujasis savininkas – turtingas advokatas – nesiruošia tenai atgaivinti poilsiavietės. Jis pavertė šią vietovę asmeniniu gamtos rezervatu. Taip baigėsi Tabor Farmos – lietuviybės salelės Amerikoje – istorija.

V
TRYŠ DEŠIMTMEČIAI
AMERIKOS
FEDERALINĖJE
TARNYBOJEPOSŪKIS Į AMERIKOS
POLITIKOS ERDVES

Lenkai jau kelis dešimtmečius stipriai reiškiasi JAV politiniame gyvenime. Deja, nėra nė vieno lietuvių, tapusio Amerikos masto politiku, išskyrus gal vieną kitą asmenį, kurio tik tolimi protėviai kilę iš Lietuvos. Iš viso labai mažai mūsų žmonių dirbo JAV valdžios struktūrose. Iš šio visiškai negausaus lietuvių būrelio aukštas pareigas federalinėje administracijoje ėjau bene tik aš.

Tai ne istorinis atsitiktinumas. Pirmosios bangos emigracija, bėgusi nuo carinės priespaudos, buvo tik juodadarbiai. Jų vaikai

Teismas, pradėjęs savo darbą, turi jį baigti

Stasys Stačiokas

paaiškėjus, jog padarytas nusikaltimas.

Formaliai vertinant apkaltos proceso procedūrą, galima teigti, kad tai praktiškai yra antrasis teismas, nes į jį įeina visi tie

A. Butkevičius teisme

R. Šuikos nuotr.

Apkaltos procesas kaip naujas teisinis institutas atsirado XVII a. pradžioje Anglijoje, kai valdovo teisė atimti iš pavaldinių visas politines, turines, socialines teises buvo panaikinta ir perėjo teismų jurisdikcijai. Aukštiesiems valstybės pareigūnams buvo įvesta speciali jų kaltinimo valstybiniais nusikaltimais procedūra, vadinama apkalta, kurią vykdė tik aukščiausia teisminė institucija – Lordų rūmai. Būtent iš šios Didžiosios Britanijos teisinės tradicijos ir kilo šiuolaikinė parlamentinės apkaltos procedūra.

Pirmosios šią tradiciją perėmė JAV. Daugelyje Vakarų Europos valstybių apkaltos procesas vykdomas per Aukščiausiąjį teismą. Šios procedūros esmė sudaro tai, kad apkaltos procesą inicijuoja Parlamentas, kartu sprendamas ir imuniteto kaltinamajam pareigūnui panaikinimo klausimas.

Parlamentinės apkaltos procesai nėra populiarūs, nes jie beveik visada yra politizuojami.

Parlamentinės apkaltos proceso institutas įvestas daugelyje Vidurio ir Rytų Europos valstybių griuvus komunistinei sistemai. Šio proceso galimybę įtvirtino ir Lietuvos Konstitucija.

Pagal Seimo statutą (239 str.) apkaltos procesas gali būti nevienodai taikomas Prezidentui ir kitiems asmenims. Jeigu paaiškėjo, kad yra padarytas nusikaltimas, gali būti pasirenkama – baudžiamosios bylos nagrinėjimas bendrąja teismine tvarka arba parlamentinės apkaltos tvarka. Seimo nario A. Butkevičiaus atžvilgiu Seimas jau prieš metus priėmė sprendimą duoti sutikimą patraukti jį baudžiamojon atsakomybėn ir perdavė baudžiamosios bylos tyrimą teismo jurisdikcijai, t. y. laikinai apribojo A. Butkevičiaus kaip Seimo nario imunitetą. Vertėtų priminti, kad tada, 1997 m. rugpjūčio 19 d., už rezoliuciją "Dėl sutikimo patraukti baudžiamojon atsakomybėn Seimo narį Audrių Butkevičių" balsavo 122 Seimo nariai, nebuvo balsavusių prieš bei susilaikiusių. Vadinasi, Seimas numatė, jog Seimo nario mandato klausimą jis spres tik tada, kai teismas nustatys, ar Seimo narys A. Butkevičius yra kaltas padaręs jam inkriminuojamą nusikaltimą. Tai visiškai atitinka Konstitucijos 74 straipsnio nuostata, kad Seimas gali panaikinti Seimo nario mandatą

patys baudžiamojos proceso dalykai – kaltinimas, teisminis tardymas, svarstymas, liudytojų parodymai, gynėjų bei kaltintojų pasisakymai, netgi procesui pirmininkaujant arba Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, arba vienas Aukščiausiojo teismo teisėjų. Bet sprendimas priimamas 3/5 Seimo narių balsu, todėl tai jau nėra teismas tikrąja to žodžio prasme.

Pats kaltinamasis negali inicijuoti apkaltos proceso, jis tik gali jį nutraukti atsakydamas Seimo nario mandato, tačiau jeigu jau yra pradėta teisminė byla, ji turi būti baigta. Bet formaliai mandato klausimas išliks. Jeigu nuteistasis pats mandato neatsisakytų, tuomet būtų prasminga inicijuoti apkaltos procesą Seime.

Kaltinamas sukčiavimu stambiu mastu parlamentaras A. Butkevičius kreipėsi į Seimą, prašydamas pradėti jam apkaltos procesą. Praktiškai šio proceso iniciatoriumi tapo pats kaltinamasis, o tai prieštarauja įstatymams. Jei jie norėtų atsisakyti Seimo nario mandato, galėtų tai padaryti garbingai, savo noru, kaip ir numatoma Seimo statuto 260 straipsnyje.

Kita vertus, apkaltos procesas

Seime A. Butkevičiui gali būti naudingas ir kaip spaudimo teismui priemonė. Jeigu 3/5 parlamentarų priimtų bent iš dalies A. Butkevičių išteisinantį sprendimą, teismui, ko gero, taip pat tektų švelninti nuosprendį, atmetant dalį kaltinimų.

Apkaltos procesas Seime ir teisminis bylos nagrinėjimas neturėtų vykti vienu metu. Net jeigu apkaltos procese būtų priimtas nepalankus A. Butkevičiui sprendimas, jis teisme galėtų juo remtis kaip tariamu įrodymu, kad su juo susidorota politiškai.

mu, kad su juo susidorota politiškai.

Iš karto inicijuoti A. Butkevičiui apkaltos proceso nebuvu galima, nes jis buvo sulauktytas nusikaltimo vietoje, ir tokiu atveju būtų tiriama prokuratura, tad buvo būtinas tardymo tyrimas. Tam Seimas turėjo duoti sutikimą patraukti Seimo narį baudžiamojon atsakomybėn.

Taigi teismas vyksta, tik gaila, kad dėl įvairių priežasčių per lėtai. Tačiau tegul teisingumą vykdo teismas.

“Vėlinės” vainikavo forumą

Adomo Mickevičiaus “Vėlinių” III dalimi baigėsi spalio 10-29 dienomis Vilniuje vykęs Rudens teatro forumas, skirtas Adomo Mickevičiaus 200 metų jubiliejui ir Nacionalinio dramos teatro vardo suteikimui.

Paskutinis forumo spektaklis, kaip informuoja ELTA, - tai bendras lietuvių ir lenkų teatro projektas. Spalio 29 d. Nacionaliniame dramos teatre Adomo Mickevičiaus “Vėlinių” III dalis buvo suvaidinta pirmą kartą. Spektaklyje kartu su Krokuvos Nova Hutos teatro aktorais vaidino ir Lietuvos nacionalinio dramos teatro aktoriai.

Mintis bendradarbiauti su lietuvių teatru Nova Hutos teatro direktoriui Jerzy Federowiczui gimė prieš metus. Projektui tarpininkavo Lenkų institutas Vil-

niuje. Spektaklį parėmė Lenkijos kultūros ministerija, Krokuvos miesto valdžia, alaus daryklos “Havelius” fondas.

Jaunus spektaklio kūrėjus Lukaszą Kosą ir Mareką Wroną itin domina Adomo Mickevičiaus gyvenimas, neat-skleistos jo paslaptys. Spektaklio autoriai atsakymo bando ieškoti III “Vėlinių” dalyje, manydami, kad pagrindinis veikėjas Konradas yra A. Mickevičiaus “alter ego”.

Spektaklyje seną kapralą vaidina lenkų teatro ir kino žvaigždė Jerzy Trela. Pasak J. Trelos, prieš 25 metus jis pirmą kartą “Vėlinėse” suvaidino Konradą. Būtent J. Trela pasiūlė Nova Hutos teatrui statyti “Vėlines”, kurias režisuotų studentai.

LŽ

Piligrimams – nedegios palapinės

Apie 28,000 ugniai atsparių palapinių ketinama pastatyti netoli Mekos, kurią šiais metais ir vėl aplankys minios piligrimų iš viso pasaulio. Dar kol kas neaišku, kiek žmonių galės prisiglausti vienoje palapinėje. Pernai į musulmonams šventą miestą atkeliavusiems lankytojams buvo įrengta 11 tūkstančių palapinių, kuriose prieglobstį rado apie pusę milijono piligrimų. Po 1997 metų gaisro piligrimų stovyklavietėje, per kurį žuvo 343 žmonės, Saudo Arabijos valdžia nutarė pasirūpinti nedegiomis palapinėmis. Į Meką kiekvienais metais atvyksta apie 2 milijonai tikinčiųjų. Kiekvienas musulmonas nors vieną kartą gyvenime, jei yra

fiziškai ir finansiškai pajėgus tai daryti, privalo aplankyti Meką. LŽ

- Lietuvos ambasadų ir konsulinė įstaigų ekonominių tarnybų darbuotojams keliamas svarbiausias uždavinys - skatinti investicijas į Lietuvą bei skinti kelią lietuviškoms investicijoms ir lietuviškai produkcijai užsienio šalyse, spalio 14 d. susitikime su ambasadų ekonomikos patarėjais pažymėjo Premjeras Gediminas Vagnorius. Premjero teigimu, ši veikla tapo ypač aktuali, kai Rusiją ištiko finansinė ir ekonominė krizė.

kiečių organizacijas. Mane kažkiek paskatino ir Antano Olio pavyzdys, juolab kad po jo mirties Čikagoje beveik neliko lietuvių, kurie dalyvautų JAV politinių partijų veikloje. Bene tik daktaras Steponas Biežis buvo tikras respublikonas. Šiokių tokių ryšius su šia partija per Antaną Olą jau buvome užmezgę ir mes su Raimundu Mieželiu. Nutarėme, kad reikia aktyviau įsijungti į jos veiklą.

Ėjo septintasis dešimtmetis. Tuo metu artėjo miesto seniūnų rinkimai. Čikaga suskirstyta į 52 seniūnijas, kurių vadovai sudaro miesto tarybą. Rajone, kuriam priklausė lietuviškasis Market Parkas, savo kandidatūrą iškėlė jaunas, tik kokių dvidešimt ketverių metų respublikonas Džonas Laniganas. Tačiau šiame rajone, kaip beje, ir beveik visoje Čikagoje, jo partijos pozicijos buvo labai silpnos. Miestą dešimtmečiais iki šių dienų tvirtai valdo demokratai.

Tuometinis Čikagos meras Ričardas Deilis buvo iš esmės miesto diktatorius, tvirtai kontroliavęs visas vietos valdžios įstaigas. Kalbama, kad jis padėjęs J. F. Kenedžiui laimėti JAV prezidento rinkimus, paskutiniu momentu esą parūpinęs šešis tūkstančius balsų, kuriais ir buvo persverta svarstyklių lėkštė. Atsidėkodamas Ričardui Deiliui, inauguracijos dieną J. F. Kenedis jį net pakvietė pernaktoti Baltuosiuose rūmuose.

Raimundas Mieželis, Steponas Biežis, aš ir dar keli lietuviai, pasitarę nutarėme remti respublikonų kandidatą. Džonas Laniganas rinkiminės kampanijos kasoje teturėjo gal tik kokių dvidešimt penkis dolerius. Parengiau lietuvių kalba jo reklaminių lankstinukų ir savo lėšomis išleidome jį Mykolo Morkūno spaustuvėje. Nėdelis mūsų būrelis ir buvo beveik visas jo rinkiminės kampanijos štabas.

Vis dėlto lietuviai nesudarė Džono Lanigano apygardoje rinkėjų daugumos, nors mūsų dalis buvo gana sviri. Jis pralaimėjo, bet

(nukelta į 4 psl.)

■ Rusijos Dūmos deputatės ir partijos "Demokratinė Rusija" Galinos Starovoitovos žudikų paieška atskleidė daug kitų kriminalinių nusikaltimų, tačiau politikės žudikai dar nesurasti. Manoma, kad lapkričio 20 d. įvykdyta žmogžudytė buvo užsakyta, todėl policija žudikų pirmiausia ėmė ieškoti žinomose nusikaltėlių susitikimų vietose. Sankt Peterburge, kur buvo nužudyta politikė, savaitgalį policija surengė reidus į šimtus naktinių klubų, lošimo namų ir prekyviečių, ieškodami galimų įtariamųjų. Iš viso sulaikyti 324 žmonės, įtariamieji įvairiais nusikaltimais, tačiau G.Starovoitovos žudikai vis dar yra laisvėje. Maždaug penkiasdešimt sulaikytųjų buvo ieškomi policijos. Reido metu pareigūnai konfiskavo 55 šaunamuosius ginklus, 144 šovinių apkalbas ir 500 gramų narkotikų. Patikrinus tūkstančius automobilių, rasta 20 pavogtų transporto priemonių. Ruslan Linkov, kurį buvo bandyta nužudyti kartu su G.Starovoitova, atsigauna po operacijos ir tikimasi, kad jis galės duoti parodymus. Apie pagerėjusią sąnaus sveikatos būklę pranešė jo motina Liudmila Linkova. Lapkričio 28 d. R.Linkovui suėjo 27 metai.

■ Lapkričio 29 d. Didžiosios Britanijos laikraščiai pranešė, kad vyriausybė yra pasirodusi pasiekti kompromisą su Čilės vyriausybe dėl leidimo buvusiam Čilės diktatoriui Augusto Pinochetui sugrįžti į tėvynę, kur jis būtų teisiamas už nusikaltimus žmonijai. Apie tai pranešė "The Sunday Telegraph" ir "The Observer". Laikraščiai citavo neįvardytus Didžiosios Britanijos valdžios pareigūnus, kurie teigė, kad, vyriausybės nuomone, toks sprendimas būtų geriausias būdas siekiant išvengti politinių ir ekonominių santykių atšalimo su Čile. Čilės užsienio reikalų ministras Jose Miguel Insulza įspėjo Didžiąją Britaniją, kad jei A.Pinochet bus išduotas Ispanijai, jo teismas nebūs teisingas. Pasak ministro, tam trukdys sukeltos emocijos.

Kas jūs, profesoriau Gintautai? Valstietis (1)

(atkelta iš 2 psl.)

parašytas pareiškimas Centriniam valstybiniam archyvu dėl nuosavybės patvirtinančių dokumentų gavimo. Tačiau Trakų rajono agrarinės tarnybos vadovai nekreipė dėmesio, kad yra du pretendentai į tą patį žemės sklypą. Kaip jau minėjome, po dviejų mėnesių Grinapolio dvarą atidavė JAV gyvenančiam profesorui Gintautui, turinčiam daug aukštų globėjų.

Teisinės grimasos

Štai kaip šį reikalą aiškino Teisingumo ministerija: "Vykdydama Vyriausybės 1996 m. balandžio 22 d. pavedimą Teisingumo ministerija, kartu su Žemės ūkio ir Vidaus reikalų ministerija, išnagrinėjo suteikimo J. Gintautui Valstiečio ūkio pagrįstumą. Pranešame, kad pagal Lietuvos Respublikos valstiečių ūkio įstatymo 7 straipsnį žemė valstiečio ūkiui steigti buvo suteikiama Lietuvos TSR piliečiams. ĮSTATYMAS NENUMATĖ, KAD ASMENYS, KURIEMS SUTEIKIAMA ŽEMĖ, TURI TURĖTI NUOLATINĘ GYVENAMĄJĄ VIETĄ LIETUVOJE (išryškinta LA). Pirmumo teisė steigti valstiečio ūkį pagal nurodyto įstatymo 7 straipsnį priklausė teisėtiems žemės paveldėtojams, gyvenantiems ir dirbantiems toje vietovėje. Kadangi E. Vankevičienė sprendžiant žemės suteikimo J. Gintautui klausimą negyveno ir nedirbo Trakų rajone, ji negalėjo pasinaudoti pirmumo teise steigti valstiečio ūkį".

Tą patį 1992 12 02 rašo generalinis prokuroras Artūras Paulauskas.

"J. Gintautui žemė Trakų rajono Vykdomojo komiteto sprendimu suteikta vadovaujantis Valstiečių ūkio įstatymu, tarpininkaujant Lietuvos Ministrų Tarybos vadovybei. Žemė buvo jam skirta valstiečio ūkiui steigti pagrįstai. Kelti ieškinį dėl jo nuosavybės teisės į žemę nutraukimo nėra pagrindo. Minėtas įstatymas nekėlė sąlygų, kad asmuo, gaunantis žemę, nuolat gyventų Lietuvoje. Teisėti dabar J. Gintauto nuosavybėje esančios žemės paveldėtojai negalėjo pasinaudoti pirmumo teise valstiečio ūkiui steigti, nes sprendžiant žemės skyrimo klausimą negyveno ir nedirbo Trakų rajone".

Ir Teisingumo ministerija, ir Generalinis prokuroras tvirtina,

kad E. Vankevičienė negyveno ir nedirbo Trakų rajone. Tai netiesa. E. Vankevičienė 33 metus išdirbo Vievyje, o jis yra Trakų rajone. Taigi Amerikoje gyvenantis profesorius pirmumo teisę į svetimą dvarą įgijo per gerus draugus. Teisingumo ministerijai tai neužkliuvo. Generaliniam prokurorui taip pat pasirodė, jog Vievis yra toliau nuo Grinapolio nei Jungtinės Valstijos, taigi ir jis tapo dar vienu aukštu Jono Gintauto globėju. Taip pat labai

keista, kad abi aukštos institucijos palaikė Jono Gintauto pusę ir rėmėsi teze, kurios Valstiečių ūkio įstatyme nėra ("Minėtas įstatymas nekėlė sąlygos, kad asmuo, gaunantis žemę, nuolat gyventų Lietuvoje."). Bet juk tai savaime suprantama: valstietis ir žemė – neatskiriami. Ar rasite dar bent vieną pasaulyje valstietį, kurio žemė Lietuvoje, o jis gyventų už Atlanto?

LA

G. Ručytei-Landsbergienei linkėta kūrybinės liepsnos

Gražina Ručytė-Landsbergienė su vyru Vytautu Landsbergiu
V. Kapočiaus nuotr.

Kompaktinė plokštelė "Juozas Gruodis. Solo dainos", kurią išleido Vilniaus plokštelių studija, - tai koncertmeisterės G. Ručytės-Landsbergienės ir dainininko Algirdo Januto darbas. Plokštelė buvo pristatyta visuomenei Vilniaus rotušėje spalio 29 dieną įvykusiam vakarui, skirtame Lietuvos muzikos akademijos docentės pianistės Gražinos Ručytės-Landsbergienės kūrybinės veiklos 50-mečiui.

Kamerinio bei operinio dainininkų repertuaro žinovės, imlios akompaniatorės, daugelio vokalistų nuolatinės scenos partnerės Gražinos Ručytės-Landsbergienės jubiliejinis vakaras buvo pavadintas "Išgirsti kitą žmogų". Pagerbti žymios muzikės susirinko būrys kolegų,

draugų, bičiulių ir talento gerbėjų. Vakara vedė muzikologė Zita Kelmickaitė.

Dainininkai Regina Maciūtė, Judita Leitaitė ir Algirdas Janutas pasidalijo mintimis apie darbą su G. Ručyte-Landsbergiene. Jie pabrėžė mielą bendravimą su koncertmeisterė, sielų artumą, ypatingą pianistės subtilumą perteikiant muzikos kūrinių, didelę jos gyvenimišką patirtį.

Pasak dainininkų, stebina G. Ručytės-Landsbergienės ištvermė, neišsenkanti vidinė energija, nepaprastas darbštumas ir kantrybė.

Bene didžiausią dėmesį, pasak pianistės kolegų, G. Ručytė-Landsbergienė skiria lietuviškai muzikai, dažnai inicijuoja ir naujausių mūsų kompozitorių

Baltų vienybės dienai

(atkelta iš 2 psl.)

mano ilgus klaidžiojimus tarp Šventosios ir Daugpilio pagrindu. Įspūdinga dienoraštyje parašytų žmonių galerija: Šventosios latviai Vidingiai, kurių tar-mė – tikras baltų kalbų susimaišymo paminklas, ir Laukžemės lietuviai Vapartai, Medemrodės močiutės ir latvių geležinkelininkas bei rašytojas Albertas Caunė, gyvenantis nedideliame namelyje prie pat Lietuvos ir Latvijos sienos.

Nuo Lietuvos pas A. Caunę su kolega Vidmantu Butkumi per pelkėtas pievas atbridome vieną birželio vidurdienį. Šeimininkas nusivedė į mažiuką molinį namuką su vienu kambariu, kurio vienintelis langas žvelgė į Lietuvos pusę. Tai buvo rašytojo darbo kambarys. Tris dešimtmečius šis tvirtas vyras vaikštinėjo tarp Vainiuodės miestelio bei Lietuvos ir Latvijos sienos tikrindamas geležinkelio bėgius. Atokvėpio valandėlėmis jis prisėdavo ant pylimo ir rašydavo. Prieš mūsų apsilankymą buvo išėjusi šeštoji jo knyga – "Šilagėlė". Bet ne ja didžiavosi Albertas Caunė. Kai 1948 metais šis trisdešimtmetis vyras atvažiavo į pelkėtą Kuršo pakraštį, prie Lūšės upelio tebestovėjo senieji dviejų okupuotų valstybių pasienio ženklai-stulpai su valstybiniais herbais. Herbą su raite-liu, t. y. Lietuvos valstybės simboliu, jaunasis geležinkelininkas nuėmė ir paslėpė ant aukšto. Ir štai dabar, praėjus keturiems nelaisvės dešimtmečiams, pasienio ženklas, išsaugotas latvių geležinkelininko ir rašytojo, galėjo išeiti į laisvę ir sugrįžti savo tarnybon prie Lūšės upelio.

Kai kitą dieną Žemaitijoje, Barstyčiuose, aplankiau jauną dailės mokytoją Antaną Janauską, jis papasakojo savo sumanytą Lietuvos raitelio figūrą pastatyti sename Latvijos miestelyje Aizputėje – taip jis norėjęs išreikšti savo meilę ir pagalbą, jo žodžiais tariant, elegantiškai ir kartu paslaptinai latvių tautai.

Prieš atgimimą, o ypač po atgimimo Latvijoje buvo gan populiari žinomo latvių kompozitorių kūrinių premjeras. Jubiliejinio vakaro metu jubilatei linkėta įgyvendinti naujus planus, taip pat tos liepsnos, kuri įsideda pianistei vos prisilietus prie fortepijono klavišų. LŽ

toriaus Imanto Kalninio daina "Ai, sese Lietuva": Lietuvos keliai čia lyginami su pirštais, liečiančiais Latvijos veidą. Poetinio įkvėpimo tada neįstengė apstemdyti Mažeikių naftos ar Akmenės cemento dūmų debesys, dažniausiai plaukiantys Latvijos link. Būtingės vardas tada asocijavosi tik su ta Kuršo dalimi, kuri 1922 metais, remiantis tarptautinio arbitražo nutarimu, buvo atiduota Lietuvai. Manau, kad netemdo ir dabar – juk trauka giminingai tautai pernelyg stipriai užvaldė latvių sąmonę, pirmiausia – latvių kultūrą, ir ne tik pačioje Latvijoje, bet ir latvių išeivijoje, kur per penketą okupacijos dešimtmečių būta tiek įspūdingų baltų vienybės bei vieningos Baltijos rėmimo akcijų. Kai leidaisi į kelionę Lietuvos ir Latvijos pasieniu, pirmasis iš latvių rašytojų į kompaniją pasisiūlė poetas ir didysis klajūnas Imantas Zieduonis, o viena iškiliausių pokario latvių poečių Veronika Strėlertė, jaunystėje net savo neskambų vardą "Rudytė" pakeitusi į A. Vienuolio herojės vardą, su didžiule nostalgija Stockholme pasakojė apie savo vaikystės kraštą Au-cę Lietuvos-Latvijos pasienyje. Nors latvių žurnalistinėje arenoje pasitaiko tendencijų 1922 m. arbitražo sprendimo aiškinimų ("Diena" 1998 m. rugsėjo 1 d. išspausdino straipsnį "Latvių tremtis buvusioje Kuršėje", kurio teiginiai kertasi su mūsų istoriko Z. Butkaus tyrinėjimais), Latvijos ir Lietuvos pasienio klimatui ir bendroms latvių ir lietuvių kultūrinėms akcijoms didesnio poveikio neturės.

Manau, kad baltų vienybės idėjai negali pakenkti jokie tarpusavio santykių nesusipratimai ar tendencingos formuluo-tės – per giliai ši idėja įleidus šaknis į mūsų istoriją. Vienadienė žurnalistika negali nustelbti didžiulio baltų vienybės patriotų būrio, kuriame – šviesiausi lietuvių ir latvių kultūros šviesuoliai: F. Bryvzemniekas ir J. Šliūpas, A. Kronvaldas ir Vaižgantas, Rainis ir Aspazija, M. Šalčius ir J. Janševskis. Pagaliau tą būrį papildė Latvijos Respublikos ambasada, kur nuolat kalbama abiem baltų kalbomis ir palaikoma bet kuri baltiškų ryšių akcija.

DARBININKO

prenumerata

priimama

Tel. (718) 827-1351

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 18

(atkelta iš 3 psl.)

palyginti nedideliu balsų skirtumu ir tai sustiprino jo pozicijas Respublikonų partijoje.

Po kelių metų vyko rinkimai į Ilinojaus valstijos Atstovų rūmus. Džonas Laniganas nusprendė vėl kelti savo kandidatūrą apygardoje, į kurią įėjo Market Parkas. Mūsų grupelės jis nepamiršo ir pakvietė įsijungti į jo rinkiminį štabą. Tą kartą Džonui Laniganui pavyko laimėti. Jis tapo Atstovų rūmų nariu. Šis jaunas vyras labai džiaugėsi ir vadino mus artimiausiais savo draugais.

Dar po poros metų Džonas Laniganas balotiravosi jau į valstijos Senatą. Vėl aktyviai jį rėmėme, ir mūsų draugas tapo senatoriumi.

Džonui Laniganui jau būnant Ilinojaus valstijos senatoriumi, 1968 metais vyko rinkimai į Čikagos grafystės sanitarinę patikėtinų tarybą. Jis mane įkalbėjo kelti savo kandidatūrą ir pristatė valstijos Respublikonų partijos vadovybei. Buvo nuspręsta pasirinkti mane, ir tapau jų kandidatu sanitarinės tarybos rinkimuose.

Sanitarinė tarnyba, kurią sudarydavo devyni visuotiniu balsavimu renkami patikėtiniai, laikoma miesto gyvenime labai svarbia institucija. Mat ji sprendė, kaip bus naudojami milijonai dolerių, skiriamų aplinkos valymo, vandens tiekimo, kanalizacijos sistemoms prižiūrėti. Jos politinę reikšmę dar didino tai, kad Čikagos meras Ričardas Deilis stengėsi visus valdžios svetus laikyti savo rankose ir darė viską, kad joks respublikonas nepakliūtų į bent kiek svarbesnį postą. Niekas iš šios partijos iškilesnių

narių net nenorėjo kelti savo kandidatūros mūsų rinkiminėje apygardoje, nes neturėjo vilties, kad pavyktų laimėti.

Suvokiau, kad beveik neturiu galimybių nurungti demokratų kandidatą, tačiau ryžausi dalyvauti rinkimų kampanijoje, nes ji suteikė progą pristatyti save, lietuvių bendruomenės nari, jau visos Čikagos visuomenei. Mat apie kandidatus į sanitarijos patikėtinų tarybą rašo didžioji miesto spauda, išsamiai informuoja, kaip vyksta rinkiminė kampanija. Po Antano Olio aš buvau pirmasis lietuvis, kuris pasirodė Čikagos politinėje arenoje.

Tais pačiais metais Amerika rinko prezidentą. Juo tapo R. Niksonas. Kartu vyko rinkimai į Amerikos Kongresą. Ilinojaus valstijoje į Senatą vėl balotiravosi vienas įtakingiausių Respublikonų partijos narių senatorius Everetas Dirksenas. Tad tą pačią dieną rengiami ir sanitarijos patikėtinų tarybos rinkimai buvo daug didesnio masto politinės kovos dalis.

Aš buvau pakviestas į senatoriaus Dirkseno komandą. Jis mane pasikviesdavo į savo susitikimus su rinkėjais ir, pakalbėjęs apie Amerikos didžiosios politikos reikalus, neretai suteikdavo progą pasisakyti ir man. "Štai su manimi atvyko jaunas mūsų kandidatas į sanitarijos patikėtinų tarybą Val Adamkus", - pristatydavo mane, ir turėdavau aiškinti miniai žmonių, kaip reikėtų pagerinti Čikagos miesto ir jo apylinkių sanitarinę būklę.

Kartu su senatoriumi Dirksenu važinėdavau ir ką tik Ilinojaus valstijos gubernatoriumi išrinktas Ričardas Ogelbis su žmona. Vėliau mes tapome artimi draugai.

Čikagos meras Ričardas Deilis buvo pats parinkęs visus Demokratų partijos kandidatus į sanitarijos patikėtinų tarybą ir labai rūpinosi, kad jo devintukas būtinai laimėtų rinkimus. Jiems remti jis pajungė merui pavaldų galingą savivaldybės įstaigų aparatą, rinkiminėje kampanijoje panaudojo didžiules Demokratų partijos lėšas. Mat Ričardas Deilis tiesiog nepakentė prieštaravimų ir norėjo, kad į patikėtinų tarybą patektų net ir vienas ne jo žmogus,

kuris galėtų priešintis jo sprendimams.

Niekas kitas ir nepakliuvo – buvo išrinkti visi devyni mero Deilio remiami demokratų kandidatai. Tačiau mano pasirodymą rinkimuose Respublikonų partijos Ilinojaus valstijos vadovai vertino labai palankiai. Aš balotiravau pačioje didžiausioje apygardoje, o tarp manęs ir demokratų atstovo Džono Egano, tapusio patikėtinų tarybos pirmininku, buvo pats mažiausias atotrūkis – vos kelios dešimtys tūkstančių balsų. Niekas nė nesitikėjo, kad galėčiau surinkti tiek daug balsų.

Buvau naujokas politikoje, visiškai nežinomas Čikagos visuomenei žmogus, kurio dar ir pavardė kažkokia neaiški – tuomet jau Adamkus, o ne amerikoniui neištariamas Adamkavičius, bet vis viena manęs klausdavo, kas aš, gal graikas? Be to, man kalbant angliškai tuomet dar stipriau negu dabar jausdavosi akcentas. Nepaisant JAV demokratizmo, rinkimuose tai laikoma kandidato trūkumais.

Rinkimuose į sanitarijos patikėtinų tarybą už mane balsavo per milijoną žmonių. Spauda tai pavadino sensacija, nes surinkau daugiau balsų negu šioje Čikagos dalyje jų gavo JAV prezidentu tapęs R. Niksonas. Everetas Dirksenas, vėl laimėjęs rinkimus ir likęs Senato nariu, buvo labai patenkintas mano indėliu į jo kampaniją.

VALSTYBĖS TARNAUTOJAS.

KARJEROS PRADŽIA

Po 1968 metų lapkričio 6-osios rinkimų prabėgo keli mėnesiai. Mes su Alma jau persikėlėme į Tabor Farmą ir rengėmės vasaros sezonui. Vieną dieną į poilsiavietę man paskambina senatoriaus Dirkseno padėjėjas ir praneša, kad jo šefas kviečia mane susitikti su juo Čikagoje.

(bus daugiau)

Pienių pievoje

V. Kelero nuotr.

Nobelio premija – portugalų prozininkui

75-erių metų Jose Saramago i literatūrą atėjo labai vėlai, jau atsikratęs kasdienybės priverčių. Tačiau jo turtinga vaizduotė greitai padėjo jam užvaldyti ne tik tautiečių, bet ir kitų Europos šalių bei JAV skaitytojų širdis. Neseniai Stockholme buvo paskelbta, jog jam paskirta Nobelio literatūros premija. Aukštas, praplikęs, pagyvenęs žmogus, kuriam dideli tamsūs akiniai teikia rimtumo, yra pirmasis portugalų kalba rašantis nobelistas. Beje, jis yra ir komunistų partijos narys. Švedų akademija pagerbė Saramago už tai, kad jis savo vaizdingais, atjautos ir ironijos kupiniais alegoriniais pasakojimais padeda iliuzinę tikrovę. Labiausiai žinomos jo knygos: „Baltasaras ir Blimunda“, „Ricardo Reiso mirties metai“, „Akmens plauštas“ ir „Lisabonos apsiausties istorija“. Naujausias ir anglų kalbą išverstas jo romanas – „Aklumas“: visi iki vieno jo veikėjai apanka. Kritikai rašė, jog šiai knygai nebūdingas nei ciniškumas, nei išvados, joje su užuojauta vaizduojami esminiai dalykai, o šitai jau galima vadinti išmintimi.

Šią naują Saramago išgirdo Frankfurto oro uoste – pabuvojęs Frankfurto knygų mugėje, jis ruošėsi skristi namo į Lanzarotę, vieną iš Kanarų salų. Jis dalyvavo mugėje surengtoje portugalų rašytojų diskusijoje „Kodėl aš dar esu komunistas?“. Iš oro uosto rašytojas sugrįžo i mugę, kur buvo didžiausmingai pasveikintas. Pirmieji jo žodžiai buvo: „Aš esu labai laimingas, džiaugiuosi ir už savo šalį“. Vėliau surengtoje spaudos konferencijoje jis kalbėjo: „Šito portugalų kalbai teko laukti 100 metų. Turi būti būdų ir priemonių apsaugoti kalbą, kad ji netaptų muziejumi, o gyventų. Rašytojo priedermė – saugoti ją ir su ja dirbti“.

Apdovanojimas buvo švenčiamas ir Lisabonoje: prezidentas Jorge Sampaio premijos paskyrimą pavadino „portugalų kultūros pripažinimu“, o komunistų lyderis Carlosas Carvalho – partijai suteiktu pasitikėjimu. Saramago yra išspausdinęs poezijos ir esė rinkinių, pjesių, keturis dienoraščio tomus ir 10

romanų. Šitai kelia nuostabą, kadangi kaip svarbi literatūros figūra jis iškilo tik sulaukęs šešiasdešimties. Nuo to laiko jo kūriniai išversti į 30 kalbų. Nors jis išsiskleidė kaip rašytojas vėlai, tačiau visą laiką svajojo būti rašytoju. Gimęs kaimo samdinių šeimoje ir augęs Lisabonoje, skurdo verčiamas, jis paauglys metais metė mokyklą ir ėmėsi mašinų dalių prekybos. Sulaukęs 25-erių, jis išspausdino nedidelį apsakymą. Vėliau susirado darbą vienoje Lisabonos leidykloje, tačiau Salazaro diktatūros slėgianti atmosfera, viešpataujanti cenzūra ilgam atgrasė jį nuo rašymo. Tik po 1974 m. balandžio revoliucijos Saramago pasijuto galįs laisvai išreikšti save. Nuo 1969 m. jis – portugalų komunistų partijos narys. Po revoliucijos, kai atrodė, jog kairieji paims valdžią, jis 18 mėnesių dirbo laikraščio „Diário de Notícias“ redaktoriu. Tačiau antikomunistinė banga 1975-ųjų lapkričio mėnesį privertė jį palikti laikraštį. Duoną tada užsidirbdavo versdamas iš prancūzų kalbos. 1977 m., 1978 m. ir 1980 m. vieną po kito išleido tris romanus, tačiau tik 1982-aisiais išspausdintas romanas „Baltasaras ir Blimunda“ (portugališkai „Memorial do Convento“) pelnė jam tarptautinį pripažinimą. Romano veiksmas vyksta XVIII a. Portugalijoje, siaučiant invazijai. Pasakojama apie karo veteraną Baltasaro ir vizionierės Blimundos pastangas pabėgti iš dangų skrendančių aparatų, kuri varo Blimundos paimta i nelaisvę žmonių valia. O iš tikrųjų invazicija kankinimams yra sukonstravusi savo sistemą.

Kitas romanas „Ricardo Reiso mirties metai“ – tai didžiojo portugalų poeto modernisto Fernando Pessoa pagerbimas. Poetas romane pasirodo kaip vėlė. Veiksmas vyksta pirmaisiais Salazaro diktatūros metais, pasakojama apie romantiškus ir meilės nuotykius, kuriuos patiria eilėraščių rašantis gydytojas. Kritikai teigė, jog tai tradicinis romanas, kuriam būdinga lyrizmas, simbolių ir meditacijos dermė.

Saramago kandi satyrą „Evangelija pagal Jėzų Kristų“ pasirodė esanti kontroversiška: Dievas pasirenka nieko nenu-

Frankfurto knygų mugei pasibaigus

Gutenberg ir Gates vis dėlto gali susidraugauti. O dar vakar ši idėja atrodė nereali. Tačiau Frankfurto knygų mugėje ji buvo entuziastingai sutikta. Joje savo knygas rodė 6,758 leidėjai iš 105 šalių. Tai pati didžiausia knygų mugė pasaulyje. Ši kart buvo pateiktos 366,336 pavadinimų knygos.

Ankstesnėse mugėse i „Interneta“ ir CD-ROM'us leidėjai, redaktoriai, agentai bei patys autoriai žvelgė labiau kaip i priešus negu kaip i draugus. Su prantama, visai kitoks buvo tokių renginių organizatorių požiūris. Knygų prekiautojai praleido daug bemiegių naktų, galvodami, ką daryti, kad elektroninės ryšio priemonės nesumažintų prekybos apimties, pelnų ir honorarų. Kaip paaiškinti tokių staigų nuotaikų pasikeitimą? Idėja, jog „Gutenberg'o pasaulis ir Gates'o pasaulis gali sugyventi ir kartu klestėti“, išsakė leidybos sferoje nepaprastai gerbiamas žmogus lordas Weidenfeld. Jo kalba buvo skirta Frankfurto knygų mugės 50-mečiui. Weidenfeld prisiminė pirmuosius žingsnius bombų sulygintame su žeme mieste ir tuos dabar visų gerbiamus pirmiečius – Heinrich'ą Ledig'ą-Rowohl't'ą, „didelį bohemos žmogų, spalvingą ir kilniaširdį, gerą literatūrinį skonį turinčią asmenybę“, Andre Deutsch'ą, Vengrijoj gimusį britų leidėją, apstėstą kokybės siekio, ir Erich'ą Linder'į, išgyvenusį Holokaustą ir savo veiklą pradėjęs Italijoje. Tarp lordo Weidenfeld'o leidyklos „Weidenfeld & Nicolson“ naujausių mugei pateiktų knygų buvo Mussolini'o atsiminimai, Isaiah'o Berlin'o „Ežys ir lapė“.

Nepasitikėjimą naująja technika išlaškė ne tik išmintingo leidėjo žodžiai – didelę grėsmę tradicinei leidybai kėlusiu CD-ROM'ų veiklos sritis netikėtai pasirodė esanti siauresnė. Šiuo metu CD-ROM'ai konkuruoja su knygomis tik informacinės literatūros – enciklopedijų, atlasų, žodynų ir panašiai – sferoje. Kitose srityse elektroninių leidėjų produkcija ir „Interneto“ puslapiai laikomi gera priemone knygų prekybai suaktyvinti, o ne knygoms pakeisti. Šitai parodo ir mugės metu paskelbtas sandėris – viena didžiausių Vokietijos ir Europos spaudos bei leidybos kompanijų „Bartelsmann“ už 200 mln. JAV dolerių iš „Barnes & Noble“ nupirko pusę šios leidyklų grupės „Interneto“ pagalbinės sistemos „barnesandnoble.com“. Šių metų kovo mėnesį „Bartelsmann“ už 1,4 mlrd. JAV dolerių perėmė garsią leidyklą „Ran-

tuokiantį žmogų Jėzų paskleisti religiją, kuri skatina prievartą ir nepakantumą. Portugalų žiuri Lisabonoje nutarė pasiūlyti šią knygą 1992 m. Europos literatūrinei premijai, tačiau konservatyvi vyriausybė vetavo šį sprendimą, pavadindama knygą šventvagiška. Tada Saramago ir nutarė palikti savo mažytį butą Lisabonoje ir persikelti i Lanzarotę.

I anglų kalbą išversti beveik visi Saramago romanai, laukiam tik jo naujausios knygos „Visi vardai“ („Todos os Nomes“) vertimo. Sekdamas Andre Gide'o ir Julien'o Green'o tradicija, dabar jis ėmėsi savo dienoraščių, ką tik Lisabonoje išspausdintas ketvirtas jo „Carnos de Lanzarote“ tomas.

Jose Saramago 985 tūkst. JAV dolerių vertės Nobelio premiją atsiims šių metų gruodžio 10 d. Stockholme surengtoje iškilmingoje ceremonijoje.

dom House“, o prieš tai jau buvo įsigijusi „Bantam Doubleday Dell“, tad vokiečių gigantas tapo didžiausiu pasaulyje anglakalbių knygų leidėju. „Bartelsmann“ ketina plėsti savo veiklą „Internete“ ir mano, jog apie 2010 metus maždaug 20% knygų bus parduodama per pasaulinį tinklą.

Tačiau knygų leidyboms kelia nerimą tokia leidybos verslo koncentracija vienos grupės rankose. Šitai vis labiau keičia džentelmeniškumo pasižymėjusią profesiją. Prieš kelerius metus pagrindiniai redaktoriai ėmė kaitalioti leidyklas kaip futbolo žvaigždės – klubus. Šiuo metu, kai sparčiai mažėja nepriklausomų ar sąlygiškai nepriklausomų leidyklų, žymiausi redaktoriai, pavyzdžiui, Aleksandra Pringle, dirbusi leidykloje „Hamish Hamilton“, tampa rašytojų agentais. David Godwin, vadovavęs leidyklai „Jonathan Cape“, dabar yra Arundhati Roy, kurios knyga „Mažų daiktų dievas“ laimėjo 1997 m. Bookerio premiją, agentas. Su-

prantama, epocha, kurią simbolizavo leidykloje „Scribners“ dirbęs Max Perkins, jau seniai pasibaigė. Nedaug beliko redaktorių, visą gyvenimą dirbančių vienoje leidykloje ir padedančių subręsti talentams, kaip kad Perkins išaugino keletą didžiųjų amerikiečių rašytojų, tarp jų ir Thomas Wolf. Leidyklas keičia ir žinomi rašytojai. Prieš kurį laiką Ben Okri su savo redaktore Maggie McKennan iš „Random House“ perėjo i „Orion“ leidyklą. Šių metų pradžioje leidykla „HarperCollins“ – dukterinė Rupert'o Murdoch'o „News Corporation“ firma – atsisakė spausdinti paskutiniojo Honkongo gubernatoriaus Christopher'o Patten'o atsiminimus, prisibijodama kinų valdžios. Kai kurie rašytojai protestuodami žadėjo nutraukti savo sutartis su šia leidykla, tačiau taip ir nepasiryzo. O Yung Chang, kurios knyga apie Mao „Laukinės gulbės“ tapo pasauliniu bestseleriu, perėjo i „Random House“.

Marcelis Proustas milijonams skaitytojų

Šitai jau buvo padaryta su Hugo, Dumas, Balzacu, Flaubert'u ir kitais prancūzų gigantais, tad kodėl nebūtų galima Marcelio Prousto šedevro „Prarasto laiko beiškant“ perteikti humoro skiltimis? Stephane Heuet, kuris paruošė ir iliustravo tokį Prousto knygos variantą, aiškina, jog rašytojas yra moderniosios prancūzų literatūros viršūnė, tačiau kas šiuo metu beskaito šį neaprepiamą pusiau autobiografinį kūrinį? „Kai ištari žodį „madeleine“, žmonės iškarto sako „Proustas“ ir šiuo labai didžiuojasi, – ironizuoja Heuet, turėdamas omenyje įžymųjį mažą pyragaitį, pažadinusį autoriaus atsiminimų ir apmąstymų srautą, srūvantį per šešis tomus, – tačiau tai ir yra visas, ką jiems Proustas reiškia. Proustas buvo uždarytas i snobų getą kaip koks nepaprastai brangus auksinis ar deimantinis objektas. Mano manymu, visos pastangos sudeмокratinti Proustą yra pagrįstos“. Po kelerių tyrimo ir pasiruošimo metų Heuet, 41 metų reklamos firmos vadovas, ir išspausdino „Kombre“ (leidykla „Delcourt“), pirmąją iš kokių dvylikos ar daugiau 70 puslapių komiksų knygų, i kurias turėtų būti suspaustos visos Prousto veikalas. Pirmasis 12 tūkst. tiražas kietais viršeliais buvo parduotas per tris savaites. Šiuo metu spausdinami dar 8 tūkstančiai. Knyga kainuoja 15 JAV dolerių.

Heuet žodžiuose jaučiamos gynybos gaidelės, kadangi kritikai jo sumanytą vertiną įvairiai, o kai kurie net labai neigiamai. Konservatyviame dienraštyje „Le Figaro“ buvo išspausdintas straipsnis, kurio pavadinimas labai įspūdingas – „Tai Marcelis, kuris nužudytas“. Tame rašinyje žodis „baisus“ yra pats švelniausias. Kritikuojamas: i Heuet piešiniai (rašytojas vaikystėje atrodęs kaip beformis mažylis idioto akimis), ir Prousto teksto atranka, ir dialogai, pritaikyti piešiniams. Atkreipiamas dėmesys ir i dabar žymią frazę: „Tiens! Une madeleine?“, kurios Proustas nėra parašęs.

Kituose laikraščiuose išspausdintų straipsnių tonas buvo švelnesnis. Nors visi kritikai siūlo imti Prousto originalą, tačiau sykiu pripažįstama, jog ir šis komiksų leidinys savaip paskatins skaitytoją susidomėti

rimtąją literatūrą. Kita vertus, visi įsitikinę, jog jis nepadarys tokios įtakos šio žanro kūrybai, kokią padarė „Prarasto laiko beiškant“, moderniajai literatūrai.

Prousto poveikis ryškėjo labai lėtai. Gimė jis turtingoje šeimoje Paryžiuje 1871 m., buvo silpnos sveikatos ir po audringos jaunystės atsidavė rašymui vienvietėje. Mirė 1922 metais. 1913-aisiais turėjo sumokėti leidyklai „Grasset“, kad ta išleistų jo knygą „Svano kelias“, pirmąjį „Prarasto laiko beiškant“ tomą. Šios knygos buvo nupirkti tik keli egzemplioriai. Po šešerių metų antras tomas laimėjo geidžiamą Goncourtų premiją, tačiau žmonės jį pirkė vangiai. Kiti šio veikalo tomai buvo išspausdinti tik po rašytojo mirties.

Ir tik šeštojo dešimtmečio pradžioje Proustas staiga tapo literatūros tabu: 1954 m. garsioje „Plejados“ serijoje leidykla „Gallimard“ išleido visus jo parašytus kūrinius. Nuo to laiko išleista milijonai Prousto knygų egzempliorių. Populiariausia yra „Svano kelias“. Tačiau šiuo metu „Svano kelio“ parduodama tik 15 tūkst. egzempliorių kasmet. Tad Heuet leidimas neabejotinai viršys šį tiražą.

Šio leidinio pasirodymas nėra labai jau didelis netikėtumas, juk Prancūzijoje sukurtas bene populiariausias komiksų herojus Asterixas – 30 knygų apie jo nuotykius išleista pasaulyje 300 mln. tiražu. Praeitais metais Prancūzijoje komiksų parduota už 50 mln. JAV dolerių. Kultūros ministerijos surengta apklausa rodo, jog kiekvienas prancūzas per metus vidutiniškai perskaito 14 komiksų knygų. Įdomu, jog trečdalis skaitytojų – suaugusieji. I komiksų kalbą „išversta“ daugybė klasikos knygų – nuo Hugo „Vargdienių“ iki Dumas „Grafo Monte Cristo“.

Kai prieš šešerius metus Heuet pirmą kartą perskaitė „Prarasto laiko beiškant“, buvo nustebintas knygos vaizdinių ir atsivėrusios galimybės išversti ją i paveikslų kalbą. Jo manymu, Proustas yra beveik tapatytojas impresionistas, maštes ir rašęs vaizdais. „Prarasto laiko beiškant“ yra nuostabi freska, vaizduojanti Prancūzijos visuomenės gyvenimą Belle Epoque

MENO NAUJIENOS

- I New Yorko Morgano biblioteką atgabenta rinktinė šedevrų iš Sankt Peterburgo Ermitažo i Maskvos A.Puškino muziejaus. Tai Vakarų Europos dailininkų XV-XX šimtmečių kūriniai.

- Viena Rene Magritte'o kūrinių ekspozicijos jų duris atvėrė A.Puškino muziejuje Maskvoje - 30 R.Magritte'o paveikslų šiai ekspozicijai paskolino Menilo kolekcija iš Houston, TX. Kita įžymiojo prieš 31 metus mirusio belgų siurrealistų paroda atidaryta Barselonos Joano Miro fonde. Čia rodomi 75 dailininko kūriniai: tapyti aliejumi bei guašu, taip pat piešiniai.

- Paryžiaus teismas nusprendė atšaukti draudimą Bernard'ui Violetui publikuoti biografinę knygą apie A.Deloną. Motyvas - draudimas prieštarautų raishos laisvei. Mat iki knygos paskelbimo niekas nežino, koks tikrai bus jos turinys. Tuo tarpu aktorius teigia matęs turinio reziumė ir kaltina autorių knaisiojimusi po šiukšliadėžę - esą pastarasis tokiu būdu siekęs gauti informaciją.

- „Ispanijos didybė, 1598-1648“. Iki kovo 8 d. veiks ši Amsterdamo muziejuje „De Nieuwe Kerk“ atidaryta paroda. Apie 300 vertybių iš įvairių Ispanijos muziejų pasakoja apie šios šalies aukso amžiaus meną, kultūrą ir to laiko katalikų bažnyčios įtaką. Tarp eksponatų - El Greco, Velasquezo ir Zurbarano šedevrai.

- Londono Tate galerijoje atidaryta paroda, kurioje pateikiami meno kūriniai iš istorijai svarbių didžiųjų britų užmiesčio vilų: piešiniai, skulptūros, rankraščiai ir kiti širdžiai mieli daiktai.

- Mirė Svetlana Beriozova. Dienraštis „Financial Times“ pranešė, jog Londone, eidama 68 metus, mirė buvusi balerina S.Beriozova. Tai Lietuvoje prieš karą dirbusio, vėliau i Vakarų emigravusio šokėjo ir choreografo Nikolajaus Beriozovo dukra. Ji pradėjo šokti dar Amerikoje, kai jos tėvas dirbo trupėje „Ballets Russes de Monte Carlo“. 1950 m. S.Beriozova tapo „Sadler's Wells Theatre Ballet“ trupės, kuri vėliau buvo reorganizuota i Karališkąjį baletą, soliste. Šioje trupėje ji šoko iki pat savo artistinės karjeros pabaigos 1975 m. Tuomet tapo žinoma repetitore.

- Projektui „Edinburgh publikos plėtros iniciatyva“ Škotijos menų taryba iš Loterijos fondo skyrė 252 tūkst. svarų sterlingų (apie 1 mln. 650 litų). Projektas skirtas įsteigti Publikos plėtros agentūrą. Prie jos kūrimo prisideda 28 Edinburgho kultūros organizacijos.

- Amerikos teatrų lyga paskelbė, kad praėjusį sezoną Brodvėjaus teatrų lankomumas pasiekė rekordinį visiems laikams lygį. 1997-1998 metų sezoną čia rodomus spektaklius bei kitokius reginius aplankė 11,5 mln. žiūrovų. Pajamos iš bilietų buvo 558 mln. JAV dolerių (2 mlrd. 240 mln. litų) - tai 12 proc. daugiau negu ankstesnį sezoną. Tiesa, nurodoma ir pora visiškai objektyvių tokio augimo priežasčių - Brodvėje buvo atidaryti trys nauji teatrai, be to, praėjęs sezonas buvo kiek ilgesnis negu ankstesnieji.

(nukelta i 7 psl.)

Orvidų muziejaus eksponatai

V. Kapočiaus nuotr.

Krizė Rusijoje ir kitose to regiono šalyse, taip pat pablogėjusios produkcijos transportavimo galimybės i Vakarus neigiamai paveikė „Snaigės“ bendrovės rezultatus. Įmonės apyvarta šių metų rugsėjo mėnesį siekė 12,2 milijono litų, arba beveik 8 milijonais litų mažiau nei pernai tuo laikotarpiu. „Snaigė“ i Rusiją šaldytuvų nebesiunčia nuo rugpjūčio vidurio. Dėl krizės Rytuose įmonės apyvarta šiemet sumažės apie 25 milijonus litų, toje rinkoje nebus parduota apie 28 tūkstančiai Alytuje pagamintų šaldytuvų.

*Skaitytėjai rašo
"Darbininkui"*

Gerbiame, Gerbiame, Gerbiame,

Prieš praeitų metų Kalėdų šventes girdėjau per radiją, kad Vatikano eglutė puošė Hannukah žvakė. Ar negalėtų ji degti katalikų ir kitų krikščionių languose, bažnyčiose ir širdyse? Ar galėtume mes, skaitytėjai, ateityje ką nors panašaus pasvarstyti "Darbininke"?

Elena Aldona Bodiya
W. Bloomfield, MI

Nusišovė KGB vadovo sūnus

Spalio 30 d. rytą Maskvoje savo bute nusišovė buvusio Rusijos federalinės saugumo tarnybos (FST) vadovo Michailo Barsukovo sūnus Igoris Barsukovas. 25 metų Rusijos užsienio žvalgybos tarnybos vyresnysis leitenantas paleido

kulką sau i galvą iš tarnybinio Makarovo pistoleto. Rusijos generalinis prokuroras Jurijus Skuratovas žurnalistams sakė "kol kas nežinau įvykio detalių". Jis pareiškė M. Barsukovui užuojautą dėl sūnaus mirties. LŽ

Prancūzijos užjūrio teritorijos Naujosios Kaledonijos gyventojai referendume pasisakė už didesnę krašto autonomiją. Pagal susitarimą su Prancūzija, kuriam pritarė 71,78%

rinkėjų, numatoma didesnė teritorijos savivalda, o per 15 - 20 metų turėtų įvykti dar vienas referendumas dėl visiškos šalies nepriklausomybės.

TIKRAS KAIMIETIŠKAS SŪRIS PAGAMINTAS TRADICINIŲ BŪDŲ

ANDRULIO šeima Michigan valstijoje nuo 1940 m. senovišku tradiciniu būdu gamina sūrius. Turime jų įvairiausių, paragaukite: sūriai be priedų, be druskos, sūriai su kmynais, su „chives“, Pesto, su krapais, su česnakais ir svogūnais ir Peta sūriai. Šituos sūrius rasite maisto parduotuvėse, „deli“ skyriuose. Galite užsisakyti ir telefonu: 616-462-3301 arba per world wide web: www.andrulischeese.com

Michigan Farm Cheese Dairy, Inc.
4295 Millerton, Fountain, MI 49410

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

- *Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus
- *IRA sąskaitas
- *Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas
- *Tiesioginį pinigų deponavimą
- *Namų paskolas *Automobilių paskolas
- *Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas
- *Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenei...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue
Kearny, NJ 07032
(201) 991-0001
arba skambinkite nemokamai:
1-888-SCHUYLER
(1-888-724-8953)

Pigios kelionės i Pabaltį 1998-99
per UNIONTOURS

VILNIUS

6 naktys / 7 dienos

tikrai \$660 asmeniui

dvigubame kambaryje

Nuo ketvirtadienio iki trečiadienio. Į kainą įeina:

FINNAIR skrydis ten ir atgal

5 naktys viešbutyje "Šarūnas"

taip pat mokesčiai ir pusryčiai kasdien.

Skambinkite UNIONTOURS

sužinoti apie kitokias keliones i Pabaltį.

Mūsų ekspertai parūpins jums pigiausias skrydžius, prielaimom kainom geriausius viešbučius ir vietines ekskursijas po Lietuvą.

212 683-9500 arba 800 451-9511

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue

New York, NY 10016

Fax: 212 683 9511

e-mail: travel@uniontours.com

On the net: www.uniontours.com

KRINTA KAINOS i

VILNIŲ

\$375 plus mokesčiai

Finnair linija

New York - Vilnius - New York

- Išvykti ketvirtadieniais, grįžti trečiadieniais
- Skrydžių pradžia - spalio 29 d.
- Paskutinė grįžimo data - kovo 31 d.
- Kaina negalioja Kalėdiniam laikotarpiui
- Bilieto nepanaudojus pinigai negrąžinami

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel. 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

i LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR DECEMBER OF 1998

December 8	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
December 10	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
December 11	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Brooklyn, NY	12-1 pm
	Whiting, NY	1-2 pm
December 14	Putnam, CT	1-2 pm
	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	1-2 pm
December 22	Waterbury, CT	4-5 pm
	Elizabeth, NY	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
December 23	Paterson, NJ	3-4 pm
	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$ 375 r.t.

One way to Vilnius \$ 320

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

RigaVen Travel Inc.

SPECIAL FOR FALL/WINTER

Round Trip from Newark

\$350 plus tax

to

VILNIUS, ST. PETERSBURG or MOSCOW

Leave: MON/TUESDAY

Return: THURSD/FRI/SUNDAY

Minimum stay: 5 days

TRAVEL TIME

25 OCT -- 13 DEC

11 JAN -- 21 MARCH

"Tickets are non-refundable"

Call

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO I LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI I LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas i Lietuvą

Pranešame visiems siuntėjams, kad tolimesnės konteinerių i Lietuvą datos ir siuntinių surinkimo datos bus skelbiamos "Darbininko" laikraštyje ir kiekvienas siuntėjas informaciją gaus asmeniškai paštu.

VISŲ DĖMESIUI! Dar atpigo skambučių i Lietuvą kainos - mokėsite tik 42 centus per minutę jei visiškai persijungsite i RSL Com. Prašom kreiptis i "Vilties" įstaigą dėl telefono prijungimo anketos. Tokia pat žema kaina galioja bet kokių paros ar savaitės laiku. Nėra jokių prijungimo ar mėnesinių mokesčių. Labai pigios kainos skambinti i kitas pasaulio šalis.

Išigykite iš anksto apmokėtą skambinimo kortelę. KORTELIŲ KAINA ATPIGO IKI 31 c/min! * Už pirmą pokalbio minutę pridodamas vienas doleris. Su 5, 10 ar 20 dolerių kortele galėsite skambinti i Lietuvą iš bet kokio telefono. Pigu ir patogiu!

Papildomos informacijos skambinkite i "Vilties" įstaigą 617-269-4455.

Marcelis Proustas milijonams skaitytojų

(atkelta iš 5 psl.)

laiku, o komiksai leidžia šitai perteikti, nereikalaudami holi-vudinio biudžeto.

Prieš imdamasis darbo Heuet perskaitė visą knygą 14 kartų, stengdamasis išskirti tas vietas, kurios palaiko pasakojimo giją. Ilgai tyrinėjo, surinko daugybę nuotraukų, daug laiko praleido Prousto vaikystės namuose Iljere, prie Paryžiaus (romane ši vieta vadinama Kombre). Jo sumanymą net parėmė Marcelio Prousto draugų bendrija ir Prousto proproduktėrija bei jo literatūrinių teisių saugotoja Nathalie Mauriac. Knygoje – tik keletas dirbtinių dialogų, visur

kitur – Prousto žodžiai. Tad čia daug daugiau ilgų sakinių, nei įprasta komikuose. Kai kam knyga gali atrodyti nelyg didžiojo šedevro iliustruota santrauka. Heuet teigia, jog veiks-mas labiau reikalingas filmams, o jo iliustracijos paremia tekstą. “Mano vienintelis nusikaltimas, kad negaliu perteikti to, ką Proustas įgalina mus įsivaizduoti, ką jis pats matė bei aprašė”, – sako Heuet. Jo manymu, pirmoji “Svano kelio” knyga “Kombre” (“Combray”) skirta pirmiausia žmonėms, kurie neskaitė Prousto, tačiau ir skačiusieji galės atgaivinti savo atmintyje didžiojo rašytojo vaizdinius.

KONSERVATORIAI PARODĖ “POLITINĘ BRANDĄ”, NUVILDAMI ŽINIASKLAIDA DĖL VIDAUS RIETYNIŲ

(atkelta iš 1 psl.)

partijos suvažiavimą. Pareiškime buvo griežtai kritikuojamas premjeras G. Vagnorius bei raginama atidėti partijos programos ir įstatų svarstymą. V. Landsbergis pareiškė nemanaš, kad reikia rengti neeilinį suvažiavimą. Jo teigimu, pakaktų pavesti Andriaus Kubiliaus vadovaujamai įstatų rengimo grupei “toliau dirbti su gaunamais pasiūlymais” be jokių išipareigojimų dėl laiko, kada pateikti

naują įstatų variantą. G. Vagnorius žurnalistams sakė manąs, kad kitas suvažiavimas įvyks po dvejų metų prieš Seimo rinkimus. “Mes neturime tiek laiko atiduoti tik suvažiavimams, tik partinėms procedūroms”, sakė jis. Jo nuomone, rinkėjams svarbiau, kad valdančioji partija tiek Seime, tiek Vyriausybėje tinkamai vykdytų savo programą. G. Vagnorius prognozavo, kad kitame suvažiavime “suskirytūs idėjos ir programos”.

Mirė Kazys Vilnis

Š. m. spalio 17 dieną, sulaukęs 91 metų amžiaus, mirė Kazys Vilnis.

A. a. Kazys Paulius Vilnis gimė 1907 m. rugpjūčio 6 d. Brooklyne, NY. Buvo elektros inžinierius ir visuomenės veikėjas. Augo ir išsimokslino Lietuvoje, kur dirbo šauliuose, pavarininkuose, Vilniui vaduoti sąjungoje ir LGSF (Lietuvos gimnastikos ir sporto federacijoje), bet daugiausia darbavosi moksleivių ateitininkų tarpe. Aukštesniosios technikos mokyklos ir Kauno rajono moksleivių ateitininkų kuopoms vadovavo po vienerius metus. 1930 m. ateitininkų suaktyviniame kongrese, atliekant meninę programą, dainavo chore ir dalyvavo šokių grupėje, kaip baleto šokėjas. 1931 m. baigė Kauno aukštesniąją technikos mokyklą ir tuoj išvyko į JAV, kur 1933-34 m. mokėsi Brooklyno politechnikos institute.

Kai Vilnis grįžo iš Lietuvos, tuojau įsijungė į lietuvių katalikų organizuotą veiklą. Glaudžiai bendradarbiavo su LK Susivienijimo dvasios vadu kunigu (vėliau prelatu) Jonu Balkūnu. Netrukus įstojo į Susivienijimą ir Lietuvos vyčius. Darbavosi ir kitose organizacijose, ypač Lietuvių darbininkų sąjungoje, ALRK federacijoje, kur 1934-48 m. buvo centro valdybos ir švietimo komisijos nariu bei išdėjo globėju. Studentų ir profesionalų sąjungoje buvo vienas iš steigėjų ir pirmasis jos vicepirmininkas. Vienerius metus darbavosi kultūros instituto valdyboje, 1939-41 m. New Yorko pasaulinės parodos lietuvių komitete, 1939-47 m. buvo LA importo-eksporto korporacijos direktoriumi, dirbo Balfio centro direktorių taryboje ir t. t.

Su to meto grupe lietuvių veikėjų K. Vilnis suorganizavo bendrovę, kuri 1933 m. gruodžio 1 d. išleido savaitinį laik-

Kazys Vilnis

raštį “Amerika”. Jis tapo to laikraščio vienu iš steigėjų, pirmuoju redaktoriumi ir administratorium. Po trejų sėkmingo darbo metų dar pasiliko vieneriems metams administratoriaus pareigose.

Atsisveikinęs su laikraščiu, nusikėlė į New Haven, CT, ir pradėjo organizuoti nuosavą prekybą. Tam darbui labai gerai talkino jo žmona Elena, buvusi Podelytė. Tai Bostono lietuvių jaunimo veikėja ir Šv. Petro parapijos choro aktyvi dalyvė. Jis išauginti vaikai – sūnus, kuris dabar gyvena Massachusetts, vyr. duktė – Utah, kita duktė – Californijoje.

Gyvendamas New Haven, Vilnis, nors ir buvo užsiėmęs kasdieniniais darbais ir rūpesčiais savo prekyboje, uoliai dalyvavo pagrindinių organizacijų veikloje, eidamas įvairias atsakingas pareigas jų valdybose. 1940 m. dalyvavo Pittsburghe ALRK federacijos tarybos suvažiavime, kuriame buvo nartarta steigti Amerikos Lietuvių Tarybą. Jam buvo prie širdies ir Balfas, ir tarp organizacijos steigėjų ir rėmėjų K. Vilnies pavardė visur figūravo. Jis rūpinosi

Naujieji BALFo direktoriai posėdžiauja

Po seimo posėdžio, įvykusio š. m. lapkričio 14 d. Detroite, posėdžiavo naujai išrinkti direktoriai. Vyko rinkimai, išrinkta nauja centro valdyba. Centro valdybą sudaro: pirmininkė – Marija Rudienė, Homeland, IL; vicepirmininkai: Albinas Dzirvonas, Chicago, IL, kun. Jonas Juozupaitis, Oaklawn, IL, kun. Jonas Kuzinskas, Lemont, IL, Vytautas Kasniūnas, Beverly Shores, IN; generalinis sekretorius – Juozas Majauskas, Philadelphia, PA; protokolų sekretorė – Valerija Čepaitienė, Chicago, IL; ir išdininkas – Faustas Strolia, Homeland, IL.

Buvo pasiūlyta, kad sekantis direktorių suvažiavimas įvyktų 1999 m. Juno Beach, Floridoje. Sekantis seimas, 25-tasis, vyks 2001 m. Chicagoje. Datos bus praneštos vėliau.

Posėdis baigtas sugiedojus “Lietuva brangi”.

Regina Juškaitė-Švobienė

Lietuvos Vyčių 12 kuopa, New Yorke, savo tradicinį Kalėdų pobūvį rengia sekmadienį, gruodžio 13 d., tuojau po šv. Mišių, Aušros Vartų parapijoje, N.Y. Bus gausus bufetas ir įvairi atgaiva. Svečiai prašomi atsinešti po vieną dovanėlę (apie \$5 vertės, suvyniota, vyrai – vyrams, moterys – moterims). Jei atsisėsite vaikučius, atneškite vieną suvyniotą dovanėlę, ant kurios užrašykite vaiko vardą. Atvyks Kalėdų senelis, kuris visiems dovanėles išdalins. Suaugusiems auka – 10 dol. Vaikams be mokesčio.

Padovanokite "Darbininko"
prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams
švenčių proga!
Prenumerata
metams – tik \$30.

tremtinių iškviatimu ir įkurdinimu šiame visokių laisvių krašte. Dalyvavo LK Susivienijimo seimuose kaip atstovas ar direktorių tarybos narys.

Išėjęs į pensiją ir persikėlęs nuolatiniam apsigyvenimui į Florida, į St. Petersburg Beach, K. Vilnis uoliai įsijungė į Tautos Fondo darbus. Buvo TF tarybos narys. Suorganizavo Floridos TF atstovybę bei įgaliojinių tinklą ir buvo atstovybės valdybos pirmininkas. Floridos valstijos ribose sėkmingai vadovavo visam TF darbui, o ypatingai patarnavo visiems lietuviams testamentinių palikimų tvarkymu. Daug prisidėjo su patarimais ruošiant TF Floridos atstovybės veiklos nuostatus. Jo pastangomis Floridos Tautos Fondo atstovybė, kaip pelno nesiekianti organizacija, buvo įregistruota Floridos valstijos sekretoriaus įstaigoje 1980 m. lapkričio 27 d. Priklausė Lietuvos vyčiams ir darbavosi Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (ALIAS) St. Petersburgo skyriaus valdyboje. Su a. a. Kazimieru P. Vilniu būdavo malonu susitikti, pakalbėti apie prabėgusį laiką. Jis mėgo humorą, visi lietuviai jam buvo brangūs ir mieli.

A. a. Kazys Vilnis palaidotas St. Petersburg, FL.

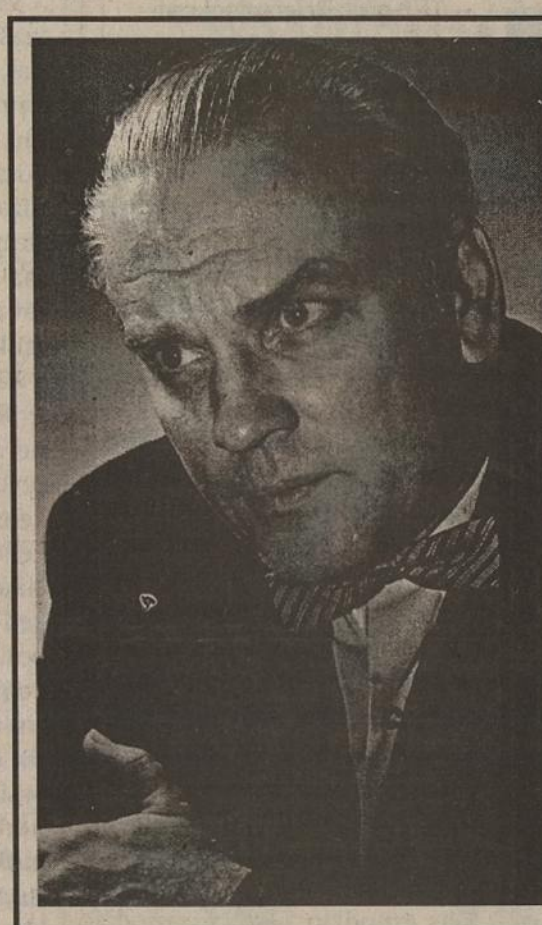
Aktorius Vitalio Žukausko palikimas

Aktorius Vitalis Žukauskas mirė praėjusių metų lapkričio 15 d. Lipdamas į antrą aukštą, jis taip užbaigė žemišką kelionę. Jis buvo ne tik aktorius, humoristas, sukūręs savo “vieno žmogaus” teatro humoristinę programą, aplankęs visus stambiuosius lietuvių telkinius JAV, Pietų Amerikoje, Australijoje, Europoje ir plačiai gastroliaavęs Lietuvoje. Jis mėgo rinkti ir iš įvairių šaltinių telkti medžiagą, surištą su Amerikos lietuvių teatru. Mėgo organizuoti ir laikraščių iškarpas. Surinkdavo medžiagą kokiū nors vienu klausimu, ką rašė spauda apie knygas, spektaklių aktorius, rašytojus, dailininkus, visuomenės žymius žmones. Tokią medžiagą jis iškirpdavo iš laikraščių, sukljuodavo į atskirus puslapius, taip sudarydavo rinkinį. Tokių rinkinių jis sudarė daug. Dalį pasiuntė į Lietuvą, pats sumokėdamas persiuntimo išlaidas. Siuntė įvairiomis taigom. Šia medžiaga daug kas pasinaudos.

Jis paliko daug surinktos medžiagos apie lietuvių teatrą Amerikoje. Ir kokia įdomi ši medžiaga, kokia įvairi: nuotraukos, plakatai, programos, kostiumai, atsiliepimai ir t. t. Visa ta medžiaga vertinga, tyrinėjant lietuvių teatrinę veiklą Amerikoje.

Rūpestingai rengė veiklą apie aktorių Stasį Pilką. Veikalo parengimo darbai buvo visai prie pabaigos. Bereikia tik mažo patvarkymo, ir galima spausdinti.

Vitalis Žukauskas

Mėgo ir senosios Lietuvos teatro istoriją. Buvo parašęs pirmą tomą apie jėzuitų teatrą Vilniuje.

Mėgo rinkti retas senas knygas, laikraščių komplektus. Taip yra sutelkęs daug tikrai vertingos istorinės medžiagos apie lietuvių kultūrinę veiklą apskritai.

Visą tą medžiagą reikia perkelti į Lietuvą. Kokiū būdu tai reikia padaryti, dabar sunku pasakyti.

Pravažiavęs kultūros ministeris žadėjo paramą ir dėmesį skirti Amerikos lietuvių išeivijai. Kad neliktų tai tik pažadai! Čia istorinė medžiaga apie kultūrinę veiklą nyksta labai greitai, o reikėtų ją išsaugoti. Tai lietuvių tautos turtas. Svarbu, kad medžiaga patektų į geras specialistų rankas, kurie žino, kaip tai sutvarkyti, kad paskui visi galėtų pasinaudoti.

Lietuvoje jau yra pagėjų žmonių, kurie gali rašyti apie teatrą, atskirus aktorius. Reikia suorganizuoti ir parašyti knygą apie aktorius Vitalio Žukausko veiklą. Turime ir gana daug vaizdinės medžiagos – video juostų. Reikia pagaminti ir vaizduojant.

Lietuvai jis rinko kultūrinės reikšmės medžiagą, telkė ją, siuntė kiek galėjo ir čia paliko didelius turtus. Reikia mums visa tai apiforminti su monografija ir vaizduojant apie jo plačią veiklą. Reikia tai jau dabar planuoti ir organizuoti. Jo “vieno žmogaus” teatras dabar vystosi į kolektyvinį darbą. Jis davė savo tautai didelius teatrinės medžiagos turtus, tauta turi atsilyginti jo veiklos įamžinimu, jo palikimo sutvarkymu taip, kad juo galėtų naudotis ateities kartos.

Paulius Jurkus

Naujas JAV laivyno karininkas

Jonas Zikas, Ens., USN, šiais metais baigė United States Naval Academy, Annapolis, Maryland, įsigydamas bakalaurą laipsnį iš anglų kalbos. Jonas yra sūnus Algirdo ir Dalios Zikų iš Canton, Massachusetts. Jonas baigė ketverių metų mokslą su stipria akademine, laivyno profesine ir vado ypatybių tobulinimo programa. Jis yra baigęs Bostono aukštesniąją lituanistinę mokyklą, yra skautas vytytis, dalyvavęs tautinių šokių grupėje. Jonas pasirinko tarnybą povandeniniuose laivuose ir dabar lanko laivyno mokyklą Charleston, South Carolina.

Jonas Zikas

Siūloma apdovanoti rezistentus

Vyriausybė siūlo po mirties apdovanoti aštuonis rezistentus, didvyriškai gynusius Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Ministrų Kabinetas nutarė pristatyti apdovanoti Vyčio Kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinu Jūros srities vadą Antaną Bakšį-Germantą, Lietuvos laisvės armijos vadą Adolfą Eidimantą Žybartą, Lietuvos išlaisvinimo komiteto įkūrėją, kapelioną Antaną Ylių-Vilką, Dainavos apygardos vadą Dominyką Jėčią-Ažuolį, Tauro apygardos vadą Leoną Taunį-Kovą ir tos pačios apygardos kapelioną Justiną Lelėšį-Grafą, taip pat Lietuvos

laisvės armijos karinės tarnybos vadovybės narį Motiejų Pečiulionį ir Žemaičių legiono vadą Joną Semašką-Liepą. Šie kariai savanoriai į aktyvų ginkluotą pasipriešinimo judėjimą įsitraukė 1944-1945 metais, jie buvo vieni iš judėjimo organizatorių ir vadovų. Dalis jų žuvo pasipriešinimo sovietų okupacijai kovose, dalis – sušaudyta, o du buvo suimti, kalėjo lageriuose ir mirė grįžę į Lietuvą.

Apdovanojimams šiem rezistentams bus paskirti, kai atitinkamą dekretą pasirašys Lietuvos Prezidentas.

LA

“Serbų Adolfas” prisipažino

Bosnijos serbas Goranas Jelisičius, dar vadinamas “serbų Adolfu”, prisipažino Hagos tribunolui nužudęs mažiausiai 14 musulmonų ir kroatų civilių, neigė tik kaltinimus genocidu. G. Jelisičius buvo kaltinamas nusikaltimais žmonijai bei sun-

kiais nusizengimais karo ir tarptautinei teisei. Jis laikomas vienu iš labiausiai pagarsėjusių iki šiol suimtų kaltinamųjų.

1992 m. G. Jelisičius buvo serbų belaisvių stovyklos “Luka” Šiaurės Bosnijoje kombatantas. Kaltinimus “nesusikai-

Kareivis 19 metų slapstėsi džunglėse

Vietnamo policija džunglėse surado buvusį Pietų Vietnamo kareivį, kuris ten slapstėsi 19 metų. Kvang Ngajaus provincijos Vidurio Vietnamo policija pranešė, kad ieškant asmenų, kurie nelegaliai kerta miškus, džunglėse buvo sulaikytas 60 metų buvusios Saigono armijos kareivis Fam Van Enas. F. V. Enas pasakė, kad 1979 metais su kitais trimis draugais jis pabėgo iš “perauklėjimo stovyklos”. Tokiose stovyklose komunistinė Vietnamo valdžia laikė belaisvius nuo 1975 metų, kai buvo nugalėta JAV remiamos Saigono vyriausybės kariuomenė ir šalis susivienijo. F. V. Eno sveikata gera. Jis papasakojo, kad maitinasi tuo, ką pavykdavo sumedžioti, taip pat medžių lapais.

LŽ

čiuojamomis” žmogžudystėmis, kankinimais ir plėšimais per pirmąją apklausą iš karto po suėmimo sausio mėnesį G. Jelisičius vadino “melu ir prasižnytimais”. Teisėjams jis prisistatė esąs “Goranas Jelisičius, vadinamas Adolfu”.

Už prisipažinimą kaltintojai atšaukė daugiau kaip pusę visų kaltinimo punktų. Galimas dalykas, kad proceso pabaigoje jie reikalaus ir mažesnės bausmės. G. Jelisičius yra trečias kaltinamasis, Hagos tribunole prisipažinęs kaltas.

LŽ

DARBININKAS -

vienas seniausių
išėjusių laikraščių
Amerikoje

(718 - 827-1351)

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Antras advento sekma-
dienis - gruodžio 6 d.

Koncertas Lietuvos vals-
tybingumui atžymėti įvyks
gruodžio 9 d., 7 val. vak. Šv. Petro bažnyčios salėje, 619 Lexington Ave. ir 54th St., Manhattan, NYC. Po koncerto - vaišės. Auka - 30 dol. asmeniui.

Organizacijos, verslininkai ir visi, kurie nori įdėti savo švenčių sveikinimus į "Darbininką", prašomi paskubėti ir arba tuoj pat juos atsiųsti paštu arba faksuoti tiesiai į administraciją. FAX (718) 827-2046.

Kūčių paplotėliai (Christmas wafers) yra gaunami Darbininko administracijoje. Viename vokelyje yra po 5 paplotėlius. Kaina 5 dol. Iki gruodžio 15 d. galite užsisakyti paštu, vėliau - patys atsiimti Darbininko administracijoje darbo valandomis. Rašyti: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, tel. (718) 827-1350.

Biblijos - Šv. Rašto parengiamieji darbai lietuviškam leidimui yra baigti ir spausdinimo darbas pradedamas. Tikimasi, kad penktadalis tiražo bus pabaigtas iki Kalėdų švenčių - praneša vysk. J. Boruta, SJ, Lietuvos Vyskupo Konferencijos gen. sekretorius.

Lietuvių žurnalistų Sąjungos valdyba New York'e lapkričio 21 d. posėdyje nutarė 1999 m. gegužės mėn. surengti spaudos balių.

Apieškimų par. žinios Šiaudinukų demonstracija vyks gruodžio 6 d. tuoj po 11-tos val. mišių. Kviečiami jaunuoliai ir suaugę išmokyti šio lietuviško meno.

Kalėdojimą mieliai vykdo kun. V. Palubinskas, jei yra prašomas aplankyti parapijiečius.

Už a. a. dr. Jadvygos Urbanavičiūtės vėlę vienuolikos metų mirties metines minint mišios bus aukojamos Apieškimų par. bažnyčioje gruodžio 12 d., 11 val. ryte. Draugai ir pažįstami prašomi prisiminti ją savo maldose. Mišias užprašė Marina ir Zigmas Raulinaičiai.

Magdalena Kriauciūnienė, gyv. Putnam, CT, mirė š. m. lapkričio 30 d. Guodžio 2 d. buvo atsisveikinimas Gillman laidojimo namuose Putnam, CT. Gruodžio 3 d., po 11 val. mišių Nekalto Pr. seserų koplyčioje, palaikai buvo sudeginti.

Limousine Service. Jonas nuveža klientus savo automobiliu: į pageidaujamas vietas, įskaitant ir oro uostus - J.F. Kennedy, La Guardia, Newark, NJ. Veža ir į ligonines, ir bet kur kitur. Skambinti ir susitarti iš anksto: (718) 847-8769. (sk.).

Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga, kaip ir anksčiau, skaitytojai kviečiami sveikinti draugus ir artimuosius per Darbininką. Jūsų sveikinimas tokiu būdu iš karto pasieks didesnę sveikinamųjų skaičių, o jūs sutaupysite laiko ir pinigų, kuriuos išleistumėte pirkdami atvirukus, rašydami, siųsdami. Nelaukite paskutinės prieškalėdinės savaitės, o atsiųskite savo sveikinimus jau dabar. Prieškalėdiniai Darbininko numeriai išeis gruodžio 11 d. ir gruodžio 18 d., nes vėlesnis - gruodžio 25 d. - nepasieks iki Kalėdų visų skaitytojų tolimesnėse vietovėse. Už pridedamą auką, taip reikalingą spaudai stiprinti, iš anksto dėkojame.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Kūčios ir šiemet bus rengiamos Lietuvos Vyčių 110 kuopos sekmadienį, gruodžio 13 d., tuoj po 11:15 val. lietuviškų mišių. Dėl bilietų reikia kreiptis į Petrą Juzų tel. 718 894-6851 arba Elena Matulionis tel. 718 326-3398.

Krikštynos. Lapkričio 22 d., 11:15 val. lietuviškų mišių metu buvo pakrikštytas **Sean Aleksandras Moran**, Vilijos Jurevičiūtės-Moran ir Brian Moran pirmagimis sūnus. Mišių metu gražiai solo giedojo šeimos draugas Vytautas Alksnins. Sveikiname tėvus ir senelius ir linkime Dievo palaimos naujojo krikščionio gyvenime.

Kalėdų ir Naujųjų Metų pamaldų tvarka:

Išpažintys klausomos šeštadienį, gruodžio 19 d. po 7:30 val. r. mišių ir popiet nuo 3 val. iki 4:45 val.; pirmadienį, gruodžio 21 d. po 7:30 val. r. mišių ir priešpiet nuo 11 val. iki 11:45 val.; gruodžio 22 d., 23 d. ir 24 d. po 7:30 val. r. mišių ir priešpiet nuo 11 val. iki 11:45 val.

Kalėdų mišios: gruodžio 24 d. 6 val. vak. ir 11:30 val. vak. - koncertuotos mišios. Kalėdų dieną mišios aukojamos įprasta sekmadienių tvarka.

Naujųjų Metų mišios: išvakarėse - 5 val. vak.; Naujųjų Metų dieną - įprasta sekmadienių tvarka.

Nauji skelbimai Darbininko 6-tame puslapyje:

RigaVen Travel, Inc.; Schuyler Savings Bank; Andrulis sūriai - Michigan Farm Cheese Dairy, In.

Lionės Juodytės - buvusios solistės - **duktė**, jos giminės arba žinantieji apie ją prašomi atsiliepti:

Pranas Vapšys
6370 Champlain Blvd.
Verdun, QUE., H4H 1A6
Tel. (514) 768-3469.

AMERIKOS LIETUVIAI STATO LIETUVOJE MOKYKLĄ

Visi žinome, kad Vilniaus krašte yra toks Šalčininkų rajonas, kur daugumą gyventojų sudaro svetimkalbiai, o savivaldybių daugumą - lietuviai. Jas kursto lenkų ekstremistų organizacijos, niekas per daug nesiūpina mokyklomis su dėstoma lietuvių kalba, netgi trukdo tėvams vaikus leisti į tokias mokyklas, jei kur jos yra.

Vilniaus apskrities viršininkas ir švietimo ministerija susirūpino šia padėtimi ir ėmėsi iniciatyvos ją taisyti. Per praėjusius kelerius metus buvo įsteigtos kelios lietuviškos mokyklos. Tačiau šis reikalas yra toks didelis, kad jam reikia ir didesnės pagalbos. Vilniaus apskrities viršininko įstaiga nutarė mokyklą steigti Lavoriškių miestelyje, kur veikia tik lenkiška mokykla ir, svarbiausia, kur vietiniai tėvai pareiškė norą leisti vaikus į lietuvišką mokyklą. Amerikos lietuviai pasiūlė padėti, ir apskritis su dėkingumu pasiūlymą priėmė.

Į pagalbą čia atėjo Tautos Fondas. Iniciatyvos ėmėsi Tautos Fondo tarybos vicepirmininkas Jurgis Valaitis. Jis tą idėją išpuoselėjo, išjudindamas ir New Yorko lietuvių. Paskelbtas specialus Tautos Fondo vajas, kuris pradėtas rugsėjo mėnesį. Svarbus ir kilnus reikalas sujaudino žmones. Užsimota šios mokyklos pastatymui surinkti 75,000 dol. Iki lapkričio 15 d. jau buvo surinkta per 50,000 dol.

Tą dieną, lapkričio 15, į sveitintus Gražinos Tucci-Tiškutės namus Greenwich, CT, Tautos Fondas sukvietė apie 60-70 lietuvių susitikti ir susipažinti su Lietuvos Respublikos nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadorium Jungtinėse Tautose dr. Oskaru Jusiu, su Lietuvos gen. konsulu dr. Petru Anusu, drauge praleisti popietę, pasiklausti koncerto ir auką paremti šios taip reikalingos mokyklos statybą.

Gražiną Tucci prisimenam iš tų laikų, kai K. Židinyje buvo rengiamos madų parodos, ir kaip ji su lietuvišku nuoširdumu joms talkino. Ir dabar ji su malonumu priėmė svečius. Namai gražūs, patogūs, ištaigūs. Čia suvažiavo lietuviai iš New Yorko ir iš Connecticut apylinkių.

Svečių dauguma buvo lietuviai, bet buvo keletas ir nelietuvių. Kad nebūt sunkumų jiems suprasti, apie ką susirinkime kalbama, popiečio programa buvo vedama anglų kalba. Pirmas kalbėjo šio projekto svarbiausias organizatorius Jurgis Valaitis, išaiškindamas reikala, dėl kurio čia susirinkome. Labai svarbu sugrąžinti lietuvių kalbą į Vilniaus kraštą. Labai svarbu vaikams sudaryti tokias patrauklias sąlygas, kad jie galėtų mokytis lietuvių kalbos ir su ta kalba vėliau įsijungti į lietuvišką gyvenimą. Kalbėjo garbingasis svečias įgaliotasis ambasadorius Jungtinėse Tautose dr. Oskaras Jusys. Kalbėjo ir Tautos Fondo valdybos pirmininkas Algis Vedeckas. Buvo pristatyti Tautos Fondo tarybos pirmininkas Jonas Vilgalys ir Lietuvos gen. konsulas dr. Petras Anusas. Taip pat buvo paskelbta, kiek surinkta aukų. Šioje popietėje, kartu su pasižadėjimais, suaukota apie 10,000 dol. Taigi jau sutelkta apie 60,000 dol. Aukos plauks ir toliau, nes reikia juk pastatyti mokyklą, kur vaikai galėtų mokytis gražiausios ir seniausios Europos kalbos - lietuvių.

Šio pobūvio patriotinę nuotaiką papuošė šeiminingė ponė Gražina, pakviesdama visus sugiedoti Lietuvos himną. Tas him-

Gražinos Tucci namuose Tautos Fondo surengtoje popietėje iš k.: Vacys Steponis, TF valdybos vicepirm., Algis Vedeckas, TF valdybos pirm., gen. konsulas dr. Petras Anusas, Gražina Tucci, ambasadorius dr. Oskaras Jusys, Jurgis Valaitis, TF tarybos vicepirm., Jonas Vilgalys, TF tarybos pirm.
S. Narkeliūnaitės nuotr.

Dosniausi pobūvio aukotojai: Giedrius, Jonas ir Malvina Klivečkos su TF valdybos pirm. Algiu Vedecku (trečias iš kairės) ir pobūvio globėja Gražina Tucci (dešinėje).
S. Narkeliūnaitės nuotr.

nas labai atitiko visų patriotinių lietuvišką nusiteikimą. Čia susirinkusius pradžiuogino ir koncertinė šios popietės programa. Gabrielius Alekna, jaunas ir kylantis pianistas, paskambino keletą piano kūrinių. Garsojoje Juilliardo mokykloje jis studijuoja paskutinius metus. Jis labai giliai jaučia muziką ir tuo savo giliu įsijautimu, o kartu ir savo kuklumu, ją perduoda jaudinančiai. Ir ši rinktinė publika, sužavėta jo muzikos, nuoširdžiai plojo.

Svečiai buvo vaišinami lengvais užkandžiais ir vynu. Visi turėjo progos pakalbėti apie statomą mokyklą, kurią čia aukojusieji jau pastatė savo širdyse. Tai tikrai bus sėkminga ir labai reikalinga mokykla. Visi turėjo progos iš arčiau susipažinti su ambasadorium dr. Oskaru Jusiu, su gen. konsulu dr. Petru Anusu, Tautos Fondo darbuotojais.

Taigi tėvynė šaukė ir mūsų laukė, o mes susirinkom ir save įprasminom!

Paulius Jurkus

Woodhaven Block Association savo metiniame bankete lapkričio 13 d. Le Cordon Bleu pokylių salėje pagerbė Maria Thompson kaip "Woman of the Year". Ji yra Executive Director - Greater Woodhaven Development Corp. Taip pat buvo pagerbtas Paul Fabrizio kaip "Man of the Year". Jis yra Community Relations Officer for State Senator Serphin R. Maltese. Woodhaven rajone gyvena daug lietuvių, kuriems atstovavo Marytė Shalins - Šalinskienė. Čia matome gerbiamas Maria Thompson (k.) ir Marytę Šalinskienę pokylio metu.

E. Adomaičio nuotr.

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą: 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/ maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokeskis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS - Express Service garantuotai ir patikimai patarnauja sekančiuose reikaluose:

****Padeda keisti vizas J1, B1-B2 į F1;**

****Padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;**

****Employment Authorization;**

****Padeda keisti mokyklą išlaikant statusą;**

****Paruošia visus dokumentus studentų, svečių ir biznio iškvietimams (per 3 dienas);**

****Padeda atidaryti sąskaitą banke;**

****Padeda gauti reikiamą statusą;**

****Tvarko visus kitus dokumentus;**

****Daro vertimus.**

TEL: (212) 725-8807 (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštu nuo 1998.06.01 jo siuntimo kaina pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aido" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aido" įgaliotiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Felicita Dimgaila, Hot Springs, AR - 100 dol.

Angela Skladaitis, Waterbury, CT - 25 dol.

Algis Vedeckas, Dr. J. Navicko atminimui - 25 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Tolimesnė informacija apie "VILTIES" siuntinių agentūros konteinerius - talpintuvus į Lietuvą ir siuntinių paėmimo datas bus paskelbta "Darbininko" laikraštyje ir taip pat išsiuntinėta siuntėjams paštu.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis pagal susitarimą paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **gruodžio 12 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami **doleriais** per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

LIETUVIŠKI RAGUOLIAI

kepame virš 30 metų
siunčiame į visas JAV valstijas
3 dydžiai: 5, 10 ir 15 svarų
Laikas dabar užsisakyti šventėms
Skambinkite Juozui Liūdžiui
New Britain, CT
Tel. (860) 223-2380
Fax. (860) 224-3341